درعليه‌ده غلطه‌ده (آرهولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր.
» » »	վեցամսեայ	70 »
» » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 ֆրանք
» »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։

Ծանուցման բացառապէս Թոփճեան [illegible] կ'ընդունուի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատան։

ԻՄԱՍՏԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱԿՆԱԾՈՒԹԻՒՆ

Արեւելեան առած մը կայ որ հոգեբանական խոր զննութեան մը արդիւնք է։ Այդ առածը սա է. «Մարդ չամչնալէն ետքը՝ վարդի պէս կ'ապրի»։ Բայց եթէ մարդս առանց ուրիշին միտ բերելու չհոգածէր իր անամօթութեան կարողութիւնը, — և պէտք է խոստովանիլ թէ անամօթութիւնն ալ կարողութիւն մըն է որ ամէն մարդու տրուած չէ — ընկերութիւնը բան մը չէր կորսնցներ։ Սակայն դժբախտն այն է որ միշտ ի միտս պարզեցողին, ամօթխածին ու զգայունին է որ անկեղծութեան զգացումէ թափուր եղողները կ'օգտուին ու կը յաղթեն։

Հոգեբանօրէն տարրալուծելով այս ալեկոծ երեւոյթը, որ բարոյական սխալականութիւն մըն է, կը տեսնուի թէ ուրիշ բանի արդիւնք չէ այն, բայց եթէ իմաստակութեան։ Զի անամօթութիւնը յանդգնապաստութիւն է, և յանդգնապաստութիւնը իմաստակութեան ծնունդ է։ Ուրեմն իմաստակութիւնն է որ կը հանցնէ անկեղծութեան ու ամօթի զգացումը։ Աւելորդ է ըսել որ իմաստակութիւնն ալ ուրիշ բան չէ բայց եթէ ազնուութեան յանդգնութեան մէջ սնանիլ, աւելի վատթար ու միտակոր քան նոյն ինքն մտաւոր ու պարզ ազնուութիւնը, որ թէպէտ խաւարային վիճակի մը մէջ կը պահէ իր ենթական, բայց գոնէ բաղդաւորապէս սա ժխտական առաւելութիւնն ունի որ յանդուգն ու յանդգնապաստ չըներ զայն։ Բնել է ուրեմն թէ իմաստակութիւնը և անակնածութիւնը իրարու ծնող և ծնեալ կամ պատճառ ու արդիւնք զուգընթաց կ'ընթանան և միասին կը գործեն իրենց չարիքները ու նախճիրները։

Արդ, երբ իմաստակութիւնը ու անամօթութիւնը այս աստիճանի ընդարձակ ծաւալում մը ունենան հասարակութեան մը մէջ, ճիշդ այն վիճակը առաջ կու գայ հոն, ինչ վիճակ որ կը տիրէ հիմա մեր մէջ։ Ատոր համար է որ վարդի պէս կ'ապրին իմաստակները ու անամօթները։ Ատոր համար է որ կեղծ ու նենգներն աւելի պերճօրէն կ'ապրին, թունագործներն աւելի անպատժութեամբ կը սողոսկին, անմեղ ուղիղներն աւելի զգուշութեամբ կը պարտին, և վերջապէս իրական արժանիքէ, հմտութենէ ու գիտութենէ զուրկ եղողներն աւելի հպարտօրէն կը ոլոքեն, կը համարձակին ու չհամեստութիւններ կ'ընեն բարոյական ու մտաւորական ասպարէզի ու ասպարէզի մէջ անհաստատ։ Եւ իմաստակները ու անամօթները ըրած բարոյական կամ նիւթական աւերումները նոյն համեմատութեամբ կորողներու և պարկեշտներու միասին է որ տեղի կ'ունենան։

Այս տխուր իրականութեան հետեւանքով է որ քննադատութեան կարեւորութիւն տալու երբեմն գիտակցութիւնը բոլորովին վերցուած է մէջտեղէն և տեղը յաջորդած է «Արխային Թըխ»-ս, փառք Աստուծոյ անձրեւ կուգայ» ըսելու չափ անխիղճ անտարբերութիւնը։ Օրինակի համար, կը բանես բանագող մը որ տարիներէ ի վեր աշոր անոր դրամներն իրեւ իրենը քշելու ու սպառելու ժպրհութիւնն ունի, դէմ առ դէմ կը շարես բնագիրն ու իր բանագողութեան ընդօրինակած և ստորագրած տողերը, բայց անիկա որ ձգողի կարծրութեամբ անզգած կը մնայ, ու կը շարունակէ իր բանասէր համբաւ մը չէ եղած համար կեղծիքներով չպարտաւորուիլ։ Դարձեալ, օրինակի համար Առաջնորդի մը, փոխանորդի մը, պարզ կղերիկի մը, Թաղականի մը, դպրոցական պաշտօնեայի մը եւն. մէկ կամ մէկէ աւելի զեղծումն ու անկարգութիւնը երեւան կ'ելլէ, ընդհանուր քննադատութեան առարկայ կը դառնայ, ամէն կողմէ կը դատափետուի, բայց ասոր հոգն անգամ չէ, ո՛չ կը զգածուի, ո՛չ կը զղջայ և ո՛չ տեղի կու տայ։ Այլ հոգւով ու մարմնով կը փարի անկեղծութեան նորաստեղծ դրութեանը և արհամարհոտ վեհութեան մը կեղծելով կը շարունակէ սուտ խուլ ձեւանալ ու ըլլալ ինչ որ էր կամ ինչ որ ուզած էր ըլլալ կամ ընել։ Իսկ իրեն արդարացում իր այդ անզգայ վարմունքին՝ կ'առարկէ թէ ինքը կարեւորութիւն չի տար ու կ'արհամարհէ բոլոր բամբասանքները։

ՑՈՒՍԱԿ

ՆԱՄԱԿ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

Առաջին Տօնը.—Ս. Ստեփաննոսի տօնադարձը.—Տ. Սահակ Սրբազան.— Ուխտաւորները.—Օդերը.— Լատինաց եւ Յունաց Ծննդեան տօնը։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 25 Դեկտ. 1901

Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան համար ցնծալի եւ անուշ տօները՝ որոնք երէկ սկսան։ Ս. Յակոբայ վեհաշուք տաճարը զարդարուած է իր այն զարդերով՝ զոր յատկապէս Տ. Սահակ Սրբազան Աղաւնեան Աստուծոյ մեկնելու առթիւ յանձնած էր իր փոխանորդ՝ Տ. Յովսէփ վարդապետին, որ աչալրջութեամբ ու իր պատասխանատուութեամբ մէկ'կ հսկող եղած է բարւոք պաշտամունքին։

Երէկ, Տօն Դաւթի մարգարէին և Տեառնեղբօր Յակոբայ Առաքելոյն, խիստ համեստ և սրտառուչ եղանակաւ կատարուեցան եկեղեցական արարողութիւնները՝ որ վեցուկէս ժամ տեւեցին առաւօտեան 10էն մինչեւ 4ուկէս։ Առանց Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հայրը՝ իր պատկառելի և ալեփառ դէմքով առաջնորդ Աթոռակալը որդոց Առաքելոյն, շուրջառազգեստ և խաչ գաւազան ի ձեռին, մինչդեռ իր մասնաւոր Աթոռին ներքեւ բազկան Աթոռը, որ տեւեն դպիրները և միաբանական հոգեւոր խումբը դողդոջ ձայնով սկսան երգել Փառք ի Բարձունսը ու եկեղեցին հազարաւոր մոմերու ու կանթեղներու երփներանգ լոյսերովը ողողուած իրաւամբ կը ներկայացնէր քրիստոնեայ աշխարհի լուսոյ Տաճարը։

Այստեղ չենք կրնար առանց յիշատակութեան անցնիլ երկու ժամերգ Հայրապետներուն՝ Տ. Յովհաննէս Իփէկեան և Տ. Դաւիթ Տէրտէրեան վարդապետներու եկեղեցականութեանց ուշադրաւ աշխատութիւնները՝ զորս այսպիսի տօնական օրերու մէջ, մանաւանդ, ի գործ կը դնեն՝ իրենց երաժշտական ու ձայնագրական հմտութեամբն և անուշիկ ձայներովը՝ ի շուք Ս. Յակոբայ մեծավայելուչ տաճարին և ի հոգեկան մխիթարութիւն ջերմեռանդ ժողովրդեան և ուխտաւորներուն։

Երբ աւարտեցաւ Քրիստոս Աստուած մեր մաղթանքը՝ զոր տաղերգական ոճով երգեց Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայրը, ամբողջ Միաբանութեան եկեղեցական խումբը՝ եպիսկոպոսներէն մինչեւ դպիրները, կարգաւ Ն. Ամենապատուութեան աջը համբուրելով երկար տարիներ մաղթեցին՝ եկեղեցիին մէջ, Նորին Բարձր Սրբազնութեան։ Բոլոր ուխտաւորները իրաւամբ յափշտակուած էին այս հոգեպարար տեսարանով։

Այն արարողութենէն ետքը՝ Ն. Բ. Սրբազնութիւնը՝ օրուան տօնին և Ս. Աթոռին վերաբերեալ գեղեցիկ ճառ մը խօսելով, հաստատութիւն մաղթեց Ս. Աթոռին, օրհնեց ամբողջ միաբանութիւնը, քաջալերեց զայն՝ իր առաքելական աշխատութեանը մէջ և յորդորեց յառաջդիմութիւն մաղթեց նոյն պաշտօնաւոր Հաստատութեանը, շնորհիւ Օսմանեան փառապանծ պետութեան պաշտպանութեանը։

Պատարագիչն էր Տ. Ղեւոնդ եպիսկոպոս և հանդիսատէր նաեւ Ս. Պատարագի արարողութեանը՝ որուն կը դպրապետէր Տ. Դաւիթ վարդապետ Տէրտէրեան։ Ս. Պատարագէն ետքը հանդիսով ու շարականներու երգեցողութեամբ, Ս. Պատրիարք Հայրը առաջնորդուեցաւ Պատրիարքարան՝ ուր բոլոր միաբանութիւնը, ուխտաւորները եւն. Ն. Սրբազնութեան աջը առնելով՝ Աթոռային տօնը շնորհաւորեցին և քաղցրաւենիներով մեծարուեցան։

Ո՛չ նուազ գրաւիչ էր և այսօրուան տօնը՝ ի յիշատակ Սրբոյն Ստեփաննոսի Նախասարկաւագին, զոր, Երուսաղէմի մէջ, կը պանծացնեն «Միաբանութեան բարեկենդան» սարկաւագները, այս տարի երկվեցեակ թուով։ Այս սիրելի տօնի օրը, Ս. Տաճարին մէջ, եկեղեցական զգեստաւոր պաշտօնէութիւնը պահ մը տեղի կու տան իրենց միաբանակից սարկաւագ եղբայրներուն, որոնք մասնաւոր հանդէսով մը իրենց կը սեփականեն բոլոր երգեցողութիւնները, երկու սարկաւագապետներ ընտրելով վարդապետներէն, որոնք նոյն օրուան բուրվառակրութեան պաշտօնը կատարելէ զատ՝ անոնց տեսակ մը փոխանորդի պաշտօնն ալ կը ստանձնեն։

Պատկառելի ու սրտագրաւ տեսարան մը կը բացուի արդարեւ, երբ Փառք ի բարձունս ժամանակ, երկվեցեակ սարկաւագներ՝ իրենց գլուխ ունենալով իրենց կրկին սարկաւագապետները, գեղեցիկ շուրջառներ հագած, սիրուն սաղաւարտներ ի գլուխ և բուրվառներ ու արծաթ խնկամաններ ի ձեռին, կուգան կը շրջին Ս. Պատրիարք Հօր հանդէպ և միաձայն կ'երգեն Փառք ի բարձունս, Մանկունք յորդորակը, Տօւր մեզ Տէրը եւն., և յետոյ զոյգ զոյգ գալով, կը խնկարկեն ու Ն. Ամենապատուութեան աջը կը համբուրեն։

Հանդիսատէր էր այս օրուան պատարագը ու պատարագիչն էր Տ. Դաւիթ վարդապետ՝ որուն ժամասացութեան ի պատիւ Տ. Յարութիւն Ս. Հայրն ըստ Ողորմեացըն ու դպիրները երգեցին քառաձայն երգեցողութիւն մը։ Ս. Երուսաղէմի համար, այսօր, սարկաւագներու աբեղաթողն է։

—Տէր Սահակ Սրբազան՝ որուն Աստուծոյ մեկնումը ի հարկ եղած էինք այս ամսուն սկիզբը՝ տակաւին չհասաւ Երուսաղէմ։ Մերսինէն մինչեւ Պէյրութ, ալեկոծութեան պատճառաւ, բաւական նեղութիւն կրեր է ու դեռ Պէյրութ կը մնայ։ Մեր լսածին նայելով, յառաջիկայ հինգշաբթի դեկտ. 27, պիտի մեկնի Պէյրութէն, եթէ օդերը նպաստաւոր ըլլան։ Այս տօնական օրերուն մէջ զգալի է, իրօք, լուսաշուք Տ. Սահակ Սրբազանի բացակայութիւնը։

—Հակառակ բազմաթիւ ռուս ուխտաւորներու, որոնք գրեթէ ամէն շոգենաւով խումբ խումբ կը դիմեն Ս. քաղաքս ու կը լեցնեն սրբավայրերն ու քաղաքիս շուկաները, և հակառակ եւրոպացի բազմաթիւ զբօսաշրջիկներու՝ որոնց մասին բազմիցս գրած ենք այս սիւնակներուն մէջ, հայ ուխտաւորները տակաւին շատ նուազ են թուով։ Անցեալ տարի այս միջոցներուն, երեք հարիւրէ աւելի հայ ուխտաւորներ կային, մինչդեռ այս տարի դեռ իրենց թիւը հարիւրի չէ հասած՝ որոնց երեք չորրորդը կիներ են իրենց մանուկներով։

—Օդերը, Նոյեմ. 20 22էն յետոյ անձրեւներէն ետքը՝ մինչեւ այսօր կատարեալ գարնանային էին, գեղեցիկ արեւով ու պայծառ երկինքով, սակայն այսօր օդաչափը բաւական իջած է՝ մինչեւ 8° սանդիկրատ ու ծանրաչափն ալ կը խոնարհի։ Արեւմտեան հովը սաստիկ կը փչէ և առատ անձրեւ կը տեղայ ի մեծ ուրախութիւն Երուսաղէմացիներուն՝ որոնց ջրամբարները բաւական լեցուն են։

—Լատինները՝ տօնեցին օր առաջ, իսկ Յոյները՝ այսօր, կատարեալ հանդարտութեամբ ու հոյակապ կատարեցին իրենց Ծննդեան տօնը։ Օծն ու եզն ալ հոն էին իրենց ու Բեթղեհէմ գացին գնացին։

ՎՐՈՑՐ

ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ

ՍՏԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Շատերը կը կարծեն թէ տղաք փոքրիկ ստախօսներ են և թէ վայրենիներու նման շատ ճարպիկ են խաբելու մասին։ Մանկանց ուսումնասիրութեան մէջ մասնագէտ, և նախապաշարումէ զերծ հեղինակներ առանց վճռականութեան կը խոստովանին՝ թէ մանկանց զօրաւոր խարդախութիւնը մինչեւ մէկ աստիճան ընդհանուր է և բնածին։

Սուտը ճշմարիտ իրողութեան չհամապատասխանող բանի մը համար ողջմտութեամբ և խաբելու նպատակաւ տրուած հաւաստիքն է. սակայն չմոռցուի է գիտնալ թէ տղաք արդեօք մեր ճշմարտութիւն և խարդախութիւն կոչած բաներուն յստակ գիտակցութիւնը ունի՞ն։ Տարիքը առածներ չեն կրնար ճշդիւ հասկնալ մանկան զգացումները ու հասկացողութիւնը, և այս պատճառաւ շատ անգամ երբ մը նշմարեն տղուն չափազանց խստութեամբ կը դատեն։

Ուրախութեամբ կը տեսնենք թէ մեր օրերուն՝ տղոց սուտերն աւելի ներողամտութեամբ դատելու միտում մը կը տեսնուի, ինչպէս կ'երեւայ մանուկներու վրայ վերջերս հրատարակուած կարեւոր ուսումնասիրութիւններէն։

Քննենք նախ այն փոքր խարդախութիւններն ու հնարագիտութիւնները, որոնք ըստ Պ. Բէյէյի, կարգ մը տղոց վրայ օրօրոցէն իսկ կը նշմարուին. մանուք բուն սուտերու կարգը դասել դժուար է. այսպէս, զոր օրինակ, երբ տղան ո և է տարիքի մը [illegible] բարձրաձայն կը ծածկէ երբ հօրմէն ու մօրմէն հեռանալ ուզէ [illegible]։ Տղուն այս ընթացքը տառերով վարդապետելու, չենք կրնար ստախօսութիւն անուանել, քանզի խաբէութեան նպատակը կայ անոր մէջ։ Պէտք չէ մոռնալ թէ տղաք շատ մը բաներ ծածուկ պահելու բնածին ազատութիւն ունին, և անոնց այս բնաւորութենէն, կարելի է, առաջ կուգան այն փոքր հնարագիտութիւնները, որոնց կը դիմեն ինչպէս նաեւ իրենց գաղտնիքը յայտնելու մերժումը։

Տղան երբ հարցաքննութեան ենթարկուի, շատ կը պնդէ իրեն վստահուած կամ իրեն չըսուելիք համարուած բաները ծածուկ պահելու. այս պարագային մէջ եղած հնարքները և մանուկները ծածկել ուզած բաները շատ անգամ չեն կրնար յիշել երբ մեծնան. այս ալ աւելի ուշ զուգորդելը ու ոչ վերջին իրողութեան մը պէս կը նկատուի։ Այս սակայն ստախօսութեան նշանակութիւնը չունի։ Շատ անգամ մանուկներ անհամբեր կ'ըլլան, երբ իրենց սխալները ու յանցանքները ծածկել ուզեն, և ասոր համար սուտ կը խօսին։

Ինչպէս ուրիշներ ալ տեսնուած են, տղուն ամէնէն ծանր խարդախութիւններն իսկ կրնան այս գաղտնապահութեան ոգւով բացատրուիլ։ Այս տեսակէտ առումով քննադատութեան աւելի տարօրինակ մըն ալ սա իրողութիւնն է որ շատ անգամ տղաք կ'ըսեն կամ կը պատմեն բաներ, որոնց անհնար ըլլալը պիտի հասկնային, եթէ վայրկեան մը միայն մտածէին։ Արդարեւ, դժուարին է մեզ հաւատալ որ երկար պատմութիւններ ընելու կարող տղայ մը չի զգար թէ իր պատմածներն անհաւատալի են։ Սակայն մեր այս դատաստանը չափազանց խիստ է։

Ով որ գիտած է մանուկներու խաղերն ու անոնց պատմելու բանաստեղծական եղանակը, գիտէ թէ ո՛րչափ սրամտօք են տղաք երեւակայական կերպարանութիւններ ստեղծելու, որոնք երբեմն գրաւիչ ըլլալու իրողութենէ բոլորովին կը հեռացնեն զանոնք։

Մանուկներու հետ խօսած ատեննիս պէտք է զգուշանալ «սուտ» բառը գործածելէ։ Կան լուրջ բարոյախօսներ, որոնք կը զայրանան, երբ լսեն թէ տղայ մը, իր խաղերուն մէջ «Ես կառավար եմ» տղայ մը և կամ «Ձիաւոր» կուլայ կոր ըսէ։ Բայց է սակայն վայրկեան մը մտածել հասկնալու համար՝ թէ այսպիսի բան մը բոլորովին անմեղ է։

Միեւնոյն բանն է՝ երբ երկուք ու կէս տարու տղեկ մը կը պատասխանէ հօրը, որ կը զարմանար իր կարգ մը անկարգ ու անիմանալ բաներ ըրած ընկերասիրութեամբ արտասանելուն վրայ. «Բայց, պապա, դուն չես հասկնար»։ Եւ իրօք տղուն խոհականութիւնը և ամէն բան բանաստեղծական բնածին յաջողութիւնը՝ այս մանկական բառախաղերը կատարեալ լեզուի մը աստիճանը կը բարձրացնէ իրեն համար, և տարակոյս չկայ թէ մեր փոքրիկ օրիորդը, իր սուտերը հօրը համար, անհասկնալի լեզուի մը խօսելու առաւելութեան գիտակցութիւնը ունէր։

Դարձեալ նոյն կարգին մէջ պէտք է դասել ճշմարտութեան շուրջէն այն փոքր շեղումները՝ զորս կ'ընէ տղան, երբ իրեն ըսուածներուն հակառակը կրկնելով՝ իր մեծերէն ընդունած դիտողութիւնները անոնց դէմ կը դարձնէ։ Այս մասին զարմանալի օրինակ մըն ալ կը յիշուի։ Մանուկ մը ցած ձայնով կ'ըսէր. «Գտաւն տղեկ չի խօսիր բաcերնաs կ'ըսէ. Պէտքն տղեկ կը խօսի բաcկինակ կ'ըսէ»։ Այս իրողութեան եզրակացութիւնը տեսակ մը խաղ էր։ Տղան միշտ իբր յանդուգն յանդգնումի մանուկներու ենթարկուած ըլլալով կ'երեւակայէ պահ մը որ ինքը իրաւունք ունի և թէ իր ծնողքը կը սխալին, և այս ենթադրութիւնը մեծ հաճոյք կը պատճառէ իրեն։

* * *

Աւելի ծանր է այն պարագան, ուր տղան ճշմարտութիւնը կը ծածկէ կամ կը թիւրէ, երբ իրեն ուղղուած հարցման մը պատասխանէ։ Փոքրիկ տղայ մը հարցաքննելով իր մօրմէն՝ թէ այսինչ կամ այնինչ բանը ո՛վ ըրած էր, «Պուպլոս ըրա՛ւ» պատասխանեց։ «Ասիկա սո՛ւտ է և գիտակցութեամբ ըսուած սուտ» պիտի աղաղակէին շատեր, մանաւանդ երբ իմանան թէ պզտիկ շարաճճին անմիջապէս ետքը սկսաւ խնդալ։ Սակայն աւելի մօտէն քննենք այս պարագան։ Մօրը հարցումը տղուն խելքին մէջ սա գաղափարին ծնունդ տուաւ թէ մէկը իրեն բան մը ըրած ըլլալու է, և ասիկա առանց ուշադրութեան՝ ո՛վ որ ըլլայ՝ պզտիկ մը ինչպէս նաեւ մօրը կարծիքին վրայ ներգործելու չափ ճարպիկ էր, և գիտնանք թէ մանկան անմեղ կատակերգութիւնները գլխաւորաբար իր պզտիկին հետ խօսակցութիւններէ կը բաղկանան։ Բնական չէ՞ ուրեմն որ այդ խաղալիկին գաղափարն իր երեւակայութեան վրայ ազդէ. ի՛նչ ըսենք նաեւ իր խնդալուն։ Սակայն, ամէն պարագայի մէջ, կ'ընդունինք թէ կայ փոքր միտում մը դէպ ի խաբէութիւն։

Մօրը կերպարանքը կը ցուցնէր անոր թէ զաւկին համարձակ ու խօլ պատասխանը զուարճութիւն և զարմանք պատճառած էր իրեն. և արդէն մեր պզտիկ ընթացքը մասնաւորապէս կ'ուրախանայ երբ յաջողի զարմանք պատճառել։

Իրենց դիւթ ընելու մէջ կայտառ ու արագ երեւակայութեամբ, ամէն ինչ բանաստեղծելու անսովոր եռանդով, ինչպէս նաեւ զարմանք պատճառելու փափաքով, կրնանք ըստ բաւականին բացատրել մանուկներու այս անմեղ սուտերն ու բազմաթիւ անճշտութիւնները։

Թէ տղոց այս ընթացքը յանցանք մըն է, ասիկա մասամբ ճիշդ է։ Միւս ճիշդ չէ՞ նաեւ թէ իրենց այս ըրածը, ստախօսութեան կեղծիք մը ըլլալով մանաւանդ, բուն սուտերն հետ առնչութիւն չունի։ Մենք այս տեսութիւնը կ'ընդունինք՝ մ'յնքան աւելի վստահութեամբ՝ որքան միեւնոյն տղան, իր լրջութեան ժամանակ, չափազանց ճշմարտասէր կը տեսնուէր։ Ուրիշ պարագայ մըն է, կերպով մը առաւելէն տալիս, երբ երեւակայութեան զօրութիւնը մ'յնքան ուժով կ'ազդէ տղուն վրայ՝ որ վերջապէս ինքն իսկ կը խաբուի իր սուտէն։ Այսպէս, զոր օրինակ, երբ կ'ուզէ որ զինքը գրկեն, «Ոտքերս կը ցաւի՛ն, ալ չե՛մ կրնար քալել» կ'ըսէ։

Բայց այս պարագային մէջ, հաւանական է որ զգայ իրօք, մինչեւ մէկ աստիճան, իր կեղծած տառապանքը։ Այս մասին օրինակ մը կը գտնենք Ռուսսոյի [illegible] «Տղու մը ցրտահարութեան դէմ մեծ քաջութեամբ օշարակ առնելու վրայ էր, երբ փոքր աղջիկ մը ինծի նայելով «Ես ալ մահ եմ, ըսաւ, դեղի պէտք ունիմ» և սկսաւ հազալ։ Ամէն անգամ որ օշարակի չէր ձգեր զայն, Հազալ կը ձեւացնէր»։ Դիտելի է նաեւ թէ օշարակը խիստ անուշ էր։ Անշուշտ այսպիսի բան մը ցած ու անախորժ սուտ մըն է. և սակայն ո՛վ գիտէ, կարելի է տղուն երեւակայութիւնն այնքան ուժգին էր՝ որ ուրիշ հիւանդ տղու մը տրուած օշարակին առաջը հազ առաջ բերած ըլլայ անոր։ Այս գաղափարը կարելի է թէ քիչ մը չափազանցուած երեւայ. կ'արժէ սակայն զայն ուսումնասիրել՝ ստախօսութեան հանգամանքը մանկան վերագրելէ առաջ։

Թարգմ. ԱՐԱՄԱԶԴ

(Շարունակելի)

Քաղաքական Լուրեր

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Խաղաղութեան բանակցութեան զոհաբեր.— Ընդհանուր ապատորութիւնը.— Պ. Լինչի խնդիրը.—Անգլիա եւ Ռուսիա.— Նոր ակադեմի մը։

Լոնտոն, 18 յունուար.—Անգլիոյ պահպանողական բոլոր լրագիրները միաձայնութեամբ հաւանութիւն կը յայտնեն Էտուարտ Թագաւորի ճառին։ Ազատական կուսակցութեան լրագիրները կը յայտարարեն թէ հարաւային Ափրիկէի

—)(78)(—

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ՊՏՈՒՂԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԵՐՈՄԻ ՓԱԶԱՐԻՆ ԱՂՈՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

ԺԳ

ՍԻՐՈՅ ՀԱՃՈՅՔԸ ՄԷԿ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՅՆ ԿԸ ՏԵՒԷ

Ցանկարծ Ռէժին գլուխը թեւերուն մէջ նետուեցաւ հեծկլտալով։ Ռօզ ծունկերուն վրայ առաւ զայն։

—Ամէն բան խոստովանէ՛...

—Այո՛, ամէն բան պիտի ըսեմ. Շատ դժբախտ եմ։ Գիտեմ թէ շատ մեղապարտ ընթացքի մը հետեւեցայ... Իմ խոստովանութիւնս միայն կրնայ ներում տալ ինծի։

Հեծկլտանքներով ընդմիջուած պարբերութիւններով՝ խեղճ Ռէժին իր սիրոյն ամբողջ պատմութիւնը ըրաւ, անոր ծնունդ առնելէն մինչեւ վերջին ժամադրութիւնը Ժանի բնակարանին մէջ։

Հոս կանգ առաւ Ռէժին. արցունքները կը խեղդէին կոկորդը ու չէր կրնար իր խոստովանութիւնը առաջ տանիլ։ Իր քրոջը լռութիւնը տեսնելով՝ Ռօզ իր սրտին վրայ սեղմեց զայն ու ըսաւ.

—Ինծի խոստացար ամէն բան ըսել... շարունակէ ուրեմն։

—Այո՛, ամէն բան պիտի պատմեմ, քիչ մը սպասէ, պատասխանեց Ռէժին լալագին։

Ռէժին ուզեց պատասխանել, բայց բառերը կը խեղդուէին հեծկլտուքներու մէջ։

Շշուկ մը լսուեցաւ մօտակայ սենեակին մէջ։ Ռօզ ծնողքին սենեակը փութաց. Ժէրօմ ու Մարթան կը քնանային հանգստօրէն։ Երբ Ռօզ վերադարձաւ, Ռէժին քրոջը ծունկերուն վրայ նստելով, սկսաւ պատմել.

—Անկէ ո՛չ շատ հեռու կը սպասէր ինծի ան... Ծնկած առանց վարանելու, խելայեղութեան մատնուած... Չէի ըմբռներ թէ ի՛նչ կը խնդրէր ինծմէ և ես չէի գիտեր ի՛նչ ընելիքս... Ու երբ դուռն հեռացար պատուհանին տակէն, խոյս տուի։ Ան, կէս օրէն ի վեր կը սպասէր ինծի... Իրաւ է որ ըրածս գէշ բան մըն էր բայց ան կը սիրէր զիս։

Անձկութեան ու նողկանքի զգացում մը պատեց Ռօզ Մանոնը։ Այդ մարդը կը սիրէր Ռէժինը, ինչպէս սիրած էր զինքը։ Քիչ մնաց, քրոջը երեսն ի վեր պիտի պոռար.

—Իմ սիրահարս եղած է ան... Մայր ըրած է զիս...

Բայց այդ անառակութիւնը մահ պիտի պատճառէր Ռէժինի պէս անմեղ աղջկան մը։ Ուստի չհամարձակեցաւ այդ խոստովանութիւնը ընելու։

—Շարունակէ՛, սիրելի քոյր, և պատմէ ամէն բան։

Ռէժին մեղմօրէն գլուխը հակած քրոջը ուսին վրայ, ըսաւ.

—Բան մը չպիտի ծածկեմ քեզմէ... պահ մը ծառուղիին վրայ պտըտեցանք, յետոյ երկինք յայտնեց որ տունէն մտանք. դուրս ելնելու ատեն քիչ մը ուշ մնացի հոն և ներս մտայ։ Նոր ձայն մը [illegible] կ'ըլլան ինծի համար։ Ուզեցի ետ դառնալ։ Կրնաք նախատել զիս, ըսելով թէ հոն պիտի առաջնորդէր։ Բայց կառքը իր տան առջեւ կանգ առաւ։ Ճամբան, այնքան գգուիչ ու գողտր խօսքեր ըրաւ որ, չնմանեցի համբուրն ուղղութիւնը։ Երբ Ք. [illegible] փողոցը հասանք, ան իր թեւերուն մէջ առաւ զիս և ներս տարաւ։ Ես անհամբեր էի, բայց միեւնոյն ատեն երջանիկ կը զգայի ինքզինքս։

—Տան մէջ ուրիշ կո՞ղմ չտարաւ քեզ։

—Նախադասութեան մը, ուր մտար դուն։

—Ուրի՞շ ո՛չ մէկ կողմ։

—Ո՛չ, քո՛յր, ըսաւ Ռէժին, քրոջը դէմքին վրայ զարմացած... ինչո՞ւ համար ուրիշ տեղ տանէր։

—Եւ հոն ի՞նչ տեղի ունեցաւ։

—Իմ ձեռքերս ծնրադրեց ու սկսաւ գողտր խօսքեր մրմնջել ականջիս վար։ Այո՛, ան կը սիրէ զիս, կը սիրէ զիս։ Եթէ չի սիրեր, ինչպէս պիտի կրնար գտնել այդպիսի քաղցր խօսքեր։

Ռէժին յանկարծ ընդմիջեց իր խօսքը։

—Շարունակէ՛, ըսաւ Ռօզ-Մանոն անհամբեր։

—Չեմ գիտեր ի՛նչ պատահեցաւ մէկէն ի մէկ... սկսայ սաստիկ դողալ... մարմնոյս մէջ սառնածութիւն մը կը զգայի... քեզ կը տեսնէի, ու մայրս և հայրս աչքիս առջեւ կու գային, ամենքդ ալ մեռած, ինծի համար զգացած բուռն վիշտերնէդ... ու նուաղեցայ... քիչ յետոյ սթափեցայ Ժանի գգուանքներուն տակ... Ինքն ալ շատ գունաթափ ու տխրած, իմ ծունկերուս առջեւ, ձեռքերս կը համբուրէր, գոչելով. «Ռէժին, Ռէժին»։ Երբ իմ ժպտիլս տեսաւ, ոտքի ելաւ և իր դէմքը խինդէ փայլեցաւ. շրթունքներուս վրայ դրաւ իր շուրթը ու աչքերս գոցեց։ Կ'ուզէի մէկէն հեռանալ, բայց ուժ չունէի վրաս ու հոգիս կ'ուզէր մրմնջել սա բառերը. «Ա՛հ, որքան կը սիրեմ քեզ»։ Այն ատեն, քո՛յր դուն ներս մտար... ու երբ քեզ տեսայ, ճիչ մը արձակեցի, ինկայ... Շատ տխրալի երեւոյթ մը առաւ, չեմ գիտեր ինչո՞ւ համար։

Ռօզ-Մանոն անզուսպ ժպիտով մը պատասխանեց.

—Ինծի չէր սպասեր... Շատ անախորժ անակնկալ մը եղաւ իրեն համար։

—Մտքերնիդ գիտես, սիրելի քոյրս։ Ամէն բան պատմեցի քեզի, առանց բան մը զանց ընելու։

(Շարունակելի)

պատերազմին խնդիրը պէտք է կարգադրուի Պօէրներուն հետ համաձայնութիւն մը կնքելով։ Անգլիական միւս օրկանները նպաստաւոր կերպով կը գնահատեն գահաճառը, որ կ՚ըսէն, ճշդիւ կը պատկերացնէ անցեալ դէպքերը և ապագային ծրագիրները։ Նոյն վեր կը հանեն գահաճառին այն մասը թէ անգլիական զինուորները, չատ անգամ ի վնաս իրենց, մարդասիրաբար վարուած են պատերազմին Պօէրներուն հետ։ Standard ալ կ՚ըսէ թէ Լորտ Ռոզպէրի թէև միջոց առաջարկած կուսակցութեան առաջնութիւնը, սակայն քիչ ատենէն կուսակցութեան պիտի կազմուի։

—Անգլիական քանի մը լրագիրներ կը խօսին Իրլանտացի նոր երեսփոխան Պ. Լինչի վրայ, որուն դէմ ձերբակալման հրամանագիր մը հրատարակուած է, վասն զի պօէրական զօրախումբերուն մէջ իբրև գնդապետ ծառայելուն համար կ՚ամբաստանուի։ Պ. Լինչ որ հիմա Բարիզ կը գտնուի, կ՚ըսուի թէ Անգլիա պիտի դառնայ։ Այդ պատճառով ոստիկանութեան գաղտնի պաշտօնեաներ կը հսկեն Տուվրի նաւահանգիստին մէջ և Բոլէյնէն ու Գալէէն հոս հասնող նաւերուն վրայ։ Պ. Լինչի բարեկամները կ՚ըսեն թէ Բարիզ պիտի մնայ մինչև որ Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովը որոշում մը տայ անոր Իրլանտացի բարեկամներուն կողմէ ըրուած յիշատակագրին վրայ։

Բեդերսպուրկ.—Լոնտոնի վաճառականներուն կողմէ պատուիրակութիւն մը կը սպասուի հոս՝ Ռուսիոյ հետ առևտրական աւելի սերտ յարաբերութիւններ ստեղծելու նպատակով։ Ելմտական նախարար Պ. Վիթէ և առևտրական նախարարը պիտի ընդունին այդ պատուիրակութիւնը և հարկ եղած գաղափարները պիտի տան այդ նպատակին իրագործումը յաջողցնելու համար։

—Մօտերս Լոնտոնի մէջ բարոյական ու քաղաքական գիտութեանց ակադեմի մը պիտի հաստատուի։ Աշխարհի գլխաւոր ակադեմիները 1899ին մտադրեցին դաշնակցութիւն մը կամ ընկերակցութիւն մը կազմելու։ Լոնտոնի մէջ եղած պակաս մը լրացնելու համար էր որ, վասն զի Անգլիոյ մայրաքաղաքին մէջ գիտութեանց ակադեմի մը միայն կայ, պատմագէտներ, տնտեսագէտներ ու փիլիսոփաներ՝ յիսունի չափ՝ Էտուարտ Թագաւորէն արտօնութիւն խնդրեցին՝ Ընկերութիւն մը կազմելու։ Պետական Խորհուրդը նկատողութեան պիտի առնէ այդ աղերսագիրը։ Յիսուն ստորագրողները առաջին ակադեմականները պիտի ըլլան։ Անոնց մէջ կան Ճօն Մօրլի, Ճէյմս Պրայս, Լէքի, Սթէֆէն, Պ. Պալֆուր և այլն։

ԵՐՐԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Գերմանիոյ նախարարապետին ճառը.— Եւրոպայի խաղաղութիւնը.— Լրագրական հրատարակութիւններ։

Պերլին, 18 յունուար.—Բոսք լրագիրը Երրեակ Զինակցութեան մասին յօդուած մը գրելով կ՚ըսէ.—«Գերմանիոյ նախարարապետին խօսած ճառին բոլոր մանրամասնութեանց յիշելով, կրնանք ապահովցնել թէ Գերմանիա շատ մեծ կարևորութիւն մը կու տայ Երրեակ Զինակցութեան տևականութեանը, որ Եւրոպայի խաղաղութեան պահպանման ամէնէն մեծ երաշխաւորութիւնն է։ Գերմանիոյ հանրային կարծիքին այս տեսութեանց կատարելապէս համամիտ են Աւստրիոյ ու Իտալիոյ մէջ Երրեակ Զինակցութեան բարեկամները։ Կեդրոնական Եւրոպայի երկիրները պատմական դէպքերով, նիւթական ու բարոյական ամէն տեսակ շահերով և աշխարհագրական դիրքով այն աստիճան իրարու կապուած են որ, առանց քաղաքական կապակցութեան մը կը հետևի, իբրև արտաքնական արդիւնք։ Գերմանիոյ մէջ և ոչ մէկ դաս լեն պիտի հեռանայ այդ գաղափարէն, և մանաւանդ երբեք հեռանալ պիտի չուզէ։ Գերմանիոյ վերջին շրջանակներուն մէջ ալ ուզուած է պատասխանել եւրոպական լրագիրներու մեծ մասին յայտնած գաղափարին՝ այսինքն թէ Գերմանիա՝ է թէ ոչ Երրեակ Զինակցութեան միակ ոյժը։ Այդ կերպով ճշմարտութիւնը բոլորովին ծածկուած մնացած է։ Վիէննայի Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ լրագիրն ալ որ միշտ կառավարութեան գիտակցութեամբ յօդուածներ կը գրէ՝ Երրեակ Զինակցութեան պարտականութիւնները ճշդելով, վերջերս թէև մանրամասնութիւններ յայտնած է, բայց ատոնք բոլորովին անտարբեր են, վասն զի ոչ թէ իբրև հիմնական բան մը կը նկատեն Երրեակ Զինակցութիւնը, այլ ընդհակառակն շատ լաւ կը գնահատեն անոր տևականութեան և աւելի զօրանալուն օգուտները։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Հաշտութեան պայմանները.—Պօէր պետերուն խորհրդակցութիւնները.—Դրամական հաւաքում.—Պօէրներու վիճակը։

Լոնտոն, 18 յունուար.—Ամսթէրտամէն կը հեռագրեն Տէյլի Մէյլի թէ Հոլանտայի նախարարապետին Լոնտոն երթալուն պատճառն է Քրիւկէր նախագահը ու Պօէր պատուիրակները ետ կեցնել անկախութեան պահպանման պահանջումէն։ Պօէր պատուիրակները հիմա կը խորհրդակցին՝ զինեալներու վերադարձին և աւերեալ ագարակներու վերաշինութեանց յատուկ դրամներու ծախսուելու եղանակին խնդիրներով։ Այդ մասին Լորտ Քիչընէրի կողմէ առաջարկուած մէկ միլիոն անգլիական ոսկին բաւական չի համարուիր։ Պրիւքսէլ գտնուող պօէր պատուիրակները հիմա խաղաղասէր ընթացքի մը կը հետևին։ Կ՚ուզեն որ պօէր պատուիրակները, շաբաթ օրը կատարուելիք խորհրդակցութենէ մը ետքը հաշտութեան առաջարկութիւններ ընեն Անգլիոյ։

Քէօլն.— Հաշտութեան առաջարկութեան մասին անգլիական լրագիրները թէև նոյն լուրեր կը հրատարակեն, սակայն Քրիւկէր նախագահին հետ ուղղակի յարաբերութիւն ունեցողներէն առնուած ստոյգ տեղեկութիւններու նայելով, վերջին օրերս երկու կողմէն ոչ և է առաջարկութիւն չէ եղած թշնամութիւնները դադրեցնելու մասին, նոյնիսկ անհիմն է այն լուրը թէ Հոլանտայի նախարարապետը ծանուցած ըլլայ Պ. Քրիւկէրին թէ պէտք է հաշտութեան բանակցութիւններու սկսիլ։ Պօէր պետերը բնաւ մտադիր չեն հաշտութեան. ընդհակառակն, Հարաւային Ափրիկէէն առնուած վերջին լուրերու նայելով, անգլիական զինուորները տաժանելի յոգնութիւններէն սկսած են հետզհետէ ջլատուիլ. միւս կողմէ Անգլիա ելմտական արտասովոր դժուարութիւններու առջև կը գտնուի. հետևաբար Պօէրները այն յոյսը ունին թէ Անգլիա քիչ ատենէն պիտի ընդունի իրենց առաջարկութիւնը, անկախութեան պահպանման համար։

Լոնտոն.—Պրիւքսէլի ճամբով հարաւային Ափրիկէէն առնուած լուրերու նայելով, Պօէրները տակաւին ունին վեց հազար զինուորներ և մեծաքանակ պաշար ու ռազմամթերք։ Պաշարները կը գտնուին Օլիֆանթ ու Քրոքոտիլ գետերու միջնադաշտը՝ Զուտբանսպէրկի մէջ, որ անառիկ դիրք մը ունի։ Պօէրները այն ատեն միայն դիմադրութենէ ետ կը կենան երբ այդ տեղը Անգլիացիներուն ձեռքը անցնի։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ամուսնալուծման օրէնքը.— Բուռն պայքար մը.— Կղերականներուն ընդդիմութիւնը։

Հռոմ, 18 յունուար.— Իտալիոյ մէջ բուռն պայքար մը տեղի ունենալու վրայ է ամուսնալուծման օրէնքին դէմ, որ Խորհրդարանին մէջ նկատողութեան պիտի առնուի։ Բարձրաստիճան կղերականները, որոնց գլուխը կը գտնուի Միլանի արքեպիսկոպոսը, սկսած են յորձանքը։ Թաղերուն քէհեները առաջ կը ձգեն ժողովուրդը և բողոքագիրներ ստորագրել կու տան, Խորհրդարանին ներկայացնելու համար։ Ամէնէն աւելի հարաւային նահանգներուն և Օմպրիայի մէջ է որ կղերականութիւնը կը շարժի։ Միւս կողմէ ընկերվարականները հակառակ մասը կը կազմեն, յանձնաժողովներ ու միթինկներ կը կազմակերպեն, ուր կը հաչակեն ամուսնալուծման օրէնքին անհրաժեշտ պէտքը, որուն դէմ կը մաքառին կաթոլիկները։ Այդ հակընդդէմ ընթացքները և երկու հակառակ գաղափարներու տարածումը միջադէպերու տեղի կու տան։ Պօռիի մօտ Կրովինայի եկեղեցիին մէջ եպիսկոպոս մը ամուսնալուծման օրէնքին դէմ քարոզած պահուն ընկերվարական մը «Կեցցէ՛ ամուսնալուծումը» գոչեց։ Ատոր հետևանքը եղաւ անկարգութիւն մը և ընկերվարականը հազիւ կրցաւ ազատիլ քահանաներուն միջոցաւ, որ զայն խլեցին կաթոլիկներու ձեռքէն ու պաշտպանեցին։ Կիներ ու տղաք բաւական վախցան։ Երբ հանդարտութիւնը վերահաստատուեցաւ, և երբ քարոզիչ եպիսկոպոսը իր տեղը կ՚երթար, ամուսնալուծման կուսակիցները անոր հետևեցան, բայց չուզեց լսել։ Երեսփոխաններու միջոցաւ իրենց ժողովուրդին սաստ տալ տրուած պատգամաւորներու ... Թէև դիտել կը տրուի թէ Իտալիոյ կղերը առաջին անգամն է որ Խորհրդարանին կը դիմէ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Վիլհէլմ կայսեր համակրութիւնը Ամերիկացիներու մասին.—Տպաւորութիւնը Մ. Նահանգաց մէջ.—Երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները.—Հայնրիխ իշխանը.

Բարիզ 18 յունուար.—Վիլհէլմ կայսրը ժամանակէ մը ի վեր համակրական արտայայտութիւններ կ՚ընէ Ամերիկացիներուն նկատմամբ։ Վիլհէլմ Բ. կը խնդրէ նախագահ Պ. Ռուզվէլթի մեծ աղջիկէն՝ Օր. Ալիսէն, որպէս զի բարեհաճի կնքամայրը ըլլալ այն զբօսանաւին զոր շինել կու տայ ամերիկեան նաւաշինարաններուն մէջ։ Վիլհէլմ Բ. իր եղբայրը՝ ծովակալ Հայնրիխ իշխանին պաշտօն կը յանձնէ իր կողմէ ներկայ գտնուիլ նոյն զբօսանաւին ծովը իջեցուելու հանդէսին։ Կայսրը այդ առթիւ խիստ մտերմական հեռագիրներ կը փոխանակէ Մ. Նահանգաց նախագահին հետ։ Գերմանիոյ վեհապետին այդ համակրական ընթացքը անակնկալ մը պատճառեց Մ. Նահանգներուն մէջ։ Մ. Նահանգաց ու Գերմանիոյ յարաբերութիւնները բնաւ գուշակել չէին տար բարեկամական այդ միջադէպը։ Սպանիա-ամերիկեան պատերազմը բաւական անհաճոյ յիշատակներ թողած է երկու երկիրներուն մէջ։ Տիւէյ ծովակալը շատ փափաքող էր ընկղմելու ֆոն Տիտրիխսի ծովակալին գերման յածանաւերը, Մանիլայի ծովածոցին մէջ։ Դեռ շատ չեղաւ որ Տիւէյ յայտարարեց թէ յառաջիկայ պատերազմ մը Գերմանիոյ և Մ. Նահանգներուն միջև տեղի պիտի ունենայ։ Ամերիկեան լրագիրները ընդհանուր կերպով հակառակ են Գերմանիոյ. անոնք կերպով կը հետևին անոր [illegible] ձեռնարկներուն. միշտ կ՚ըսեն թէ Գերմանները փառասիրութիւններ ունին Անթիլեան ծովին մէջ։ Ամերիկեան լրագիրները ամէնէն աւելի յարձակողական լեզու մը գործածեցին՝ Գերմանիոյ և Վէնէզուէլայի միջև վերջերս ծագած վէճին առթիւ։ Վիլհէլմ Բ.ի այդ համակրական արտայայտութիւնները Գերմանիոյ մէջ ալ տարօրինակ մը եղան, վասն զի Մ. Նահանգները այնչափ համակրութիւն չեն վայելեր հոն։ Գերմանացիները կը վախնան Նոր Աշխարհին առևտրական մրցումէն, այն միջոցին երբ իրենց ճարտարարուեստութիւնը [illegible] չունի։ Ամէն ոք գիտէ թէ Վիլհէլմ կայսրը յաճախ կը մտածէ եւրոպական դաշնակցութիւն մը կազմել՝ ամերիկեան արտադրութեանց առաջնութեան դէմ։ Ուրեմն Վիլհէլմ Բ.ի այդ նոր ընթացքը անակնկալ մը եղած է։ Գերման մամուլը անմիջապէս միաձայնութեամբ չկրցաւ կշռել անոր քաղաքական կարևորութիւնը, այն միջոցին երբ Անգլիոյ ու Գերմանիոյ յարաբերութիւնները յանկարծակի ձգտում մը կ՚ունենան։ Ամերիկայի մէջ զգուշաւոր ընթացքի մը կը հետևին։ Շքեղ հանդէսներ կը պատրաստուին Հայնրիխ իշխանին համար՝ որ Ռուզվէլթ նախագահին հիւրը պիտի ըլլայ։ Կ՚ըսուի թէ նոյն իսկ Նիւ-Եորքի քաղաքացիութեան տիտղոսը պիտի տրուի Վիլհէլմ Բ.ի եղբօրը. բայց մամուլը ատոր հետևանքները նկատողութեան առնելով լուռ կը մնայ։ Ամերիկացիները գործնական մարդիկ են. թէև մեծ պատիւ կը համարին կայսերական իշխան մը ընդունելով, սակայն բոլորը շատ յոյս կու տան թէ մօտալուտ այս կայցելութեան վրայ ամենափոքր ազդեցութիւն մը իսկ ընելու համար աւելի պէտք է։

Նիւ-Եորք.— Նախագահ Պ. Ռուզվէլթ յայտարարեց թէ մեծապէս գոհ է որ Վիլհէլմ կայսրը իր եղբօրը՝ Հայնրիխ իշխանին պաշտօն յանձնած է իր կողմէ ներկայ գտնուելու գերման զբօսանաւին ծովը իջեցուելու հանդէսին։ Ամերիկեան նաւատորմիղը Թոմփսընվիլ պիտի երթայ՝ դիմաւորելու Քրոնբրինց Վիլհէլմ գերման մարտանաւը։ Ամերիկայի մէջ շինուած գերման զբօսանաւը փետրուար 25ին կէս օրէն երկու ժամ առաջ ծովը պիտի իջեցուի։ Նախագահին աղջիկը՝ Օր. Ալիս Ռուզվէլթ գերմաներէն պիտի ըսէ.—«Կը մկրտեմ զքեզ Մէթէօր»։ Ուաշինկթընի մէջ վերջնական կերպով որոշուած ծրագրի մը համաձայն, Հայնրիխ իշխանը պիտի այցելէ Ջինջինաթի, Չիքակօ, Սէն-Լուի և Նիւ-Ճըրզի։ Պալթիմօրի, Ֆիլատելֆիայի և ուրիշ քաղաքներու քաղաքապետութիւններն ալ փափաք յայտներ են գերման դեսպան Պ. Ֆոն Հոլլէպէնի, որ Հայնրիխ իշխանը իրենց քաղաքներն ալ այցելէ։ Յանձնաժողով մը կազմուեցաւ իշխանին ըլլալիք ընդունելութիւնները կարգադրելու համար։ Այդ յանձնաժողովին կ՚անդամակցին գերման դեսպանատան պաշտօնեաներէն մէկը և ամերիկեան քանի մը անձնաւորութիւններ՝ այսինքն Իվընս ծովակալը, Քօրպին զօրավարը և արտաքին գործոց նախարարութեան դիւ. խորհրդական Պ. Հիլ։

ՀԷՅ-ՊՈՆՍՖՈԹ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Կեդրոնական Ամերիկայի ջրանցքին դաշնագիրը — Շինութեան պայմանները.— Օտար տէրութեանց դիրքը.— Չէզոքութեան խնդիրը։

Թայմզ կը հրատարակէ ամբողջական պատճէնը Հէյ Պոնսֆոթ դաշնագրին, որ 1901 նոյեմբեր 18ին կնքուեցաւ Անգլիոյ և Մ. Նահանգաց միջև, կեդրոնական Ամերիկայի պարանոցին համար։ Ահաւասիկ այդ դաշնագիրը.

«Մ. Նահանգները և Վեհ. Էտուարտ Է. փափաքելով դիւրացնել շինութիւնը ջրանցքի մը, որ կրնայ Ատլանտեան և Խաղաղական ովկիանոսները հաղորդակցութեան մէջ դնել իրարու հետ, որ և է յարմար դատուած ճամբով, առաջքը առնելու համար այն ամէն առարկութեանց, որոնք կրնան ծագիլ 1850 ապրիլ 19ին կնքուած Քլէյթըն Պուլուէր պայմանագրութեան պատճառաւ և ջրանցքին շինութիւնը կատարելու Մ. Նահանգաց հովանաւորութեան տակ, առանց վնասելու չէզոքութեան ընդհանուր սկզբունքին, որ հաստատուած է յիշեալ պայմանագրութեան Ը. յօդուածով, իրենց լիազօր ներկայացուցիչ կարգած են Պ. Հէյը և Լորտ Պոնսֆոթը, որոնք սա պայմանները դրած են.—

Յօդուած Ա.— Երկու պայմանադիր կողմերը համամիտ են որ ներկայ դաշնագիրը 1850 ապրիլ 19ին կնքուած յիշեալ պայմանագրութեան տեղ բռնէ։

Յօդ. Բ.—Ջրանցքը պիտի կրնայ շինուիլ Մ. Նահանգաց հովանաւորութեան տակ, ըլլա՛յ իր ծախքով, ըլլա՛յ մասնաւորներու կամ ընկերակցութեանց դրամագլուխներով, ըլլա՛յ հանգանակութեան ձևով կամ բաժնեթուղթերու միջոցաւ։ Ներկայ դաշնագրին տրամադրութեանց վերապահեալ իրաւունքով, յիշեալ կառավարութիւնը պիտի վայելէ այդ շինութեան յարակից իրաւունքները, ինչպէս նաև այդ ջրանցքին միջոցաւ կատարուած վաճառականութիւնը կանոնաւորելու և չէզոքութիւն պահելու բացարձակ իրաւունքը։

Յօդ. Գ.—Մ. Նահանգները, իբր հիմ ջրանցքին չէզոքացման, կ՚ընդունին հետևեալ պայմանները, ինչպէս սահմանուած են 1888 հոկտեմբեր 28ին կնքուած պայմանագրութեան մէջ Սուէզի ջրանցքին մէջ պահելու համար ազատ նաւարկութիւնը.

1. Ջրանցքը ազատ և բաց պիտի ըլլայ այն ամէն ազգի առևտրական ու պատերազմական նաւերու առջև, որոնք հետևին այս պայմաններուն։ Այդ նաւերը կատարեալ հաւասարութեան սկզբունքի մը վրայ պիտի գտնուին, և որ և է խտիր չպիտի դրուի այսինչ ազգին, այսինչ քաղաքացիին ու հպատակին միջև, նաւարկութեան տուրքի և այլնի մասին։ Այս պայմանները և տուրքերը արդար և հաւասար կերպով պիտի սահմանուին,

2. Ջրանցքը երբեք չպիտի պաշարուի, և ո՛չ ալ պատերազմական ու թշնամական արարք մը ի գործ պիտի չդրուի ջրանցքին մէջ։ Սակայն, Մ. Նահանգները ամբողջ ոստիկանութեան մը վրայ պիտի կրնան պահել իրենց կողմէ դատուած թիւով ոստիկանական ուժ մը, ջրանցքը իր երկայնքին մէջ պաշտպանելու համար ամէն չարագործութեանց ու անկարգութեանց դէմ։

3. Պատերազմիկ տէրութեան մը մարտանաւերը չպիտի պարենաւորուին և որ և է պաշար չպիտի առնեն ջրանցքին մէջ, և այդ նաւերուն փոխադրութիւնը ջրանցքին մէջէն, ամենափոքր մանրամասնութիւններով պիտի կատարուի, ի հարկին նկատի ունենալով բռնաւոր պատճառը և նաւարկութեան անհրաժեշտ պահանջներէն առաջ եկած ընդմիջումները։ Վճարուելիք նաւարկութեան տուրքերը միևնոյնը պիտի ըլլան ամէն պատերազմական նաւերու համար։

4. Որ և է պատերազմիկ տէրութիւն ջրանցքին մէջ ոչ զօրք պիտի հանէ և ոչ ալ պիտի առնէ անկէ, ինչպէս նաև ռազմամթերք կամ պատերազմական նիւթեր, բաց առեալ երբ պատահական խոչընդոտ մը պատճառէ երթևեկութեան մէջ, որ ատեն նաւերը պէտք է կարենան եղածին չափ շուտ փոխադրուիլ։

5. Այդ յօդուածին պայմանները պիտի գործադրուին նաև ջրանցքին յարակից զէտային ճամբաներու համար, ծովային չորս մղոն շրջագիծի մը մէջ, ամէն կողմ։ Պատերազմիկ տէրութեան մը մարտանաւերը 24 ժամէն աւելի չպիտի կենան այդ ջուրերուն մէջ ամէն ատեն, բաց առեալ արկած մը պարագային, երբ կարելի եղածին չափ շուտով պիտի մեկնին։ Բայց պատերազմիկ տէրութեան մը մարտանաւը պէտք է ջրանցքէն մեկնի ուրիշ պատերազմիկ տէրութեան մը մարտանաւին մեկնումէն քսանըչորս ժամ յետոյ։

6. Ջրանցքին շինութեան, պահպանման և գործողութեանց անհրաժեշտ եղող ամէն առարկայ, շինուածքները, հաստատութիւնները և նաւերը, ներկայ կանոնագրութեան համաձայն, մաս պիտի կազմեն ջրանցքին, թէ՛ խաղաղութեան և թէ՛ պատերազմի ատեն, ու կատարելապէս ապահով պիտի ըլլան պատերազմիկ տէրութեան մը կողմէ եղած յարձակմանց դէմ, վնասելու կամ [illegible] համար անոնց օգտակարութիւնը կամ գործածումը իբր ջրանցքին մասերը։

Յօդ. Դ. Պայման դրուած է որ հողային փոփոխութեան որ և է փոփոխուած միջազգային յարաբերութեանց մէջ այն երկրին ու երկիրներուն ուրկէ կ՚անցնի յիշեալ ջրանցքը, ազդեցութիւն չգործէ չէզոքութեան ընդհանուր սկզբունքին վրայ և ոչ ալ ներկայ դաշնագրին մէջ պայմանադիրներու կողմէ եղած յանձնառութիւններուն։

Ե. յօդուածը դաշնագրին վաւերացման վրայ կը խօսի։

ՏԱՆԻՄԱՐՔԱ

Տանիմարքայի խորհրդարանին մէջ.— Նախարարապետին յայտարարութիւնները.— Անթիլեանց վաճառումը։

Տանիմարքայի Խորհրդարանը վերջերս երկրորդ ընթերցումով մը վճռաբանութեան դրաւ ելմտացոյցի ծրագիրը։ Ընկերվարականներու բարեփոխման առաջարկին պատասխանելով, որ Տանիմարքայի՝ օտար երկիրներու մէջ ունեցած դեսպաններու նուազումը կը պահանջէր, նախարարապետ Պ. Տէօնցէր ըսաւ. Տանիմարքա չէր կրնար արտաքին մեծ քաղաքականութեան մը հետամտիլ, բայց միշտ պէտք է պատրաստ գտնուի, ամէն առթիւ անհրաժեշտ պաշտպանելու իր անկախութիւնը և ինքնուրոյնութիւնը։ Հիմա քաղաքականութիւնը մեծ մասամբ հիմնուած է տնտեսական շահերու վրայ, և այս շրջանակին մէջ, Տանիմարքա պէտք է ազդուապէս պաշտպանէ իր շահերը, մեծ տէրութեանց նման։ Օտար երկիրներու մէջ ունեցած մեր դեսպանական պաշտօնները չեն կրնար ջնջուիլ հոն, ուր պիտի կրնար ազգին վնասել այդ ջնջումը։ Նոյն իսկ կարելի է որ ապագային պէտք ըլլայ դիւանագիտական ներկայացուցիչներ ունենալ Ծայրագոյն Արևելքի մէջ։ Գալով դանիական Անթիլեանց վաճառման, Տանիմարքայի կառավարութիւնը բանակցութիւնները խզած է Մ. Նահանգաց կառավարութեան հետ։ Այս խզումը կը վերագրուի Տանիմարքայի և Անթիլեանց մէջ տիրող հանրային զգացումին, որ կը հակառակի այդ վաճառման։

ԱԶԳԱՐԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կահաւորման յատուկ ամէն տեսակ ապրանաց
Ղալաթա, Թիւնէլին քովը Մէրթէճեանի փողոց ի Թ Բաշա խանի կից. Թիւ 16

Նոր հաստատուած սոյն մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, տաքտա և Թաւշեայ գորգեր, «քէչէ»ներ, «Թիւլ» վարագոյրներ, սփռոցներ, քարպէտներ, գետինի մուշամպաներ և զանազան տեսակներով ձոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով։

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ
685

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Այսօրուան հանդէսին Եըլտըզ պալատին [illegible] Խալիլ Հիլմի էֆ. որուն յաջորդեց Էըլէմ . Համդի պէյ։

—Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ պատուանշան տրուեցաւ Ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Ֆուատ պէյի կնոջ և երրորդ կարգի՝ երկու աղջիկներուն։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ.—«Երէկ իրիկուն, չորեքշաբթի Գերմանիոյ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպերշթայն կայս. պալատ հրաւիրուելով ճաշեց և Ն. Կ. Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, պատիւ ունեցաւ ոչ պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան»։

ԽՌՈՎԱՐԱՐՆԵՐԸ.—Ներքին գործոց նախարարութեան պաշտօնագիրը հրատարակուած է Թուրք լրագիրներուն այսօրուան թիւին մէջ՝ ի մասին փախստական Տամատ Մահմուտ փաշայի, Պոյնաք Համա Գաուրիի և Սէյֆէթի, որոնք խռովարարներու գաղափարներ կը վերաբերին և միջամտութեամբ եղերիկ արարքներու մէջ գտնուած ըլլալնուն համար իբրև մեծ յանցագործներ ամբաստանուած են։ Նոյն ատենը հրէն առաջ 10 օր պայմանաժամ կու տայ անոնց՝ դատարան ներկայանալու համար։ Հակառակ պարագային օրէնքին իբրև անհնազանդ նկատուելով քաղաքային իրաւունքներէ պիտի զրկուին, և բացակայութեամբ պիտի դատուին և անոնց ստացուածքները պիտի գրաւուին։

ՄԱՎՐՈԿԷՆԻ ՓԱՇԱՅԻ ՄԱՀԸ.—Վեհ. Սուլթանին բժշկապետ Մավրոկէնի փաշա երէկ մեռաւ։ Հանգուցեալը կը վերաբերէր Արշիպեղագոսի կղզիներէն գաղթած ընտանիքի մը, որ երկու հարիւր տարիէ ի վեր հաստատուած է Ֆէնէրի մէջ։ Անոր ընտանիքին անդամներէն մէկը արքունական պաշտօն վարած է։ Սպիրիտոն Մավրոկէնի փաշա ծնած է 1816ին, որով 86 տարեկան էր. Փոքր եղած ատեն հայրը մեռնելով որբ մնացած էր։ Հօրեղբայրը որ Վիէննա կը գտնուէր, հոգ տարաւ անոր դաստիարակութեանը։ Բժշկութիւնը Վիէննայի մէջ ուսանելով վկայական ստացաւ և Կ. Պոլիս եկաւ։ Երկու տարի պաշտօնավարեց Հայտար Փաշայի հիւանդանոցին մէջ, յետոյ բժշկական վարժարանին ուսուցիչ կարգուեցաւ։ Ժամանակ մը վարեց նաև զինուորական հաստատութեանց քննիչի պաշտօնը։ Քսանըհինգ տարի վարեց ուսուցչութիւնը և Վեհ. Սուլթանին գահակալութենէն ետքը Ն. Վեհափառութեան բժշկապետ կարգուեցաւ։ Մավրոկէնի փաշա գրող մըն ալ ըլլալով, ունի զանազան հրատարակութիւններ, մանաւանդ առողջապահական պարբերական հանդէս մըն ալ հրատարակած է Թուրքերէն ու Փրանսերէն։ Հանգուցեալը քաղցրաբարոյ էր և ազնուասէր։ Տասնըերեք տարի առաջ վէզիրութեան աստիճանին բարձրացաւ։ Ունէր ադամանդեայ Օսմանիէ ու Մէճիտիէ պատուանշանները և Իմթիազի ոսկի ու արծաթ շքանշանները։

ՎԻԿԹՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻԻՆ մահուան տարեդարձին առթիւ, երէկ, Անգլիոյ դեսպանատան մատուռին մէջ հոգեհանգիստ կատարուեցաւ։ Ներկայ էին դեսպանը, դեսպանատան ու հիւպատոսարանին բոլոր պաշտօնեաները, գաղութին անդամները, անգլիական [illegible] երեւելիները. Մ. Նահանգաց դեսպանը և այլն։ Տիկինները սեւ հագուած էին։

ՇՈՒԷՏ-ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ Օսգար Թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, տօնի օր, ինչպէս ծանուցինք, ընդունելութիւններ կատարուեցան Շուէտ Նորվէկիոյ դեսպանատան մէջ։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ ղրկուած Խարիճիէի արարողապետ Ղալիպ պէյէն զատ, Մեծ Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին Թարգմանները ալ նոյն դեսպանատունը երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին։ Կէս օրին դեսպանական մարմինն ալ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ։ Իրիկուան հացկերոյթ տրուեցաւ դեսպանատան մէջ։ Դեսպան Սթէնպոք կոմսը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Օսգար Թագաւորին։

ԺՈՐԺ ՄԱՎՐՈԿՈՐՏԱՏՕՅԻ ՄԱՀԸ.— Կ. Պոլսոյ հելլենական դեսպանին եղբայրը՝ Ժորժ Մավրոկորտատօ իշխանը մեռեր է Բարիզի մէջ՝ 62 տարեկան։ Դեսպան Մավրոկորտատօ իշխանը որ Բարիզ գացած էր իր եղբօրը հիւանդութեանը առթիւ, այդ գոյժը իր կնոջը հաղորդեց հեռագրով։ Հանգուցեալը որ Պարոն Սինայի աղջկանը հետ ամուսնացած էր, իր կնոջ մեռնելէն ի վեր Բարիզ կը բնակէր։

ԱՅՆՈՐՈԶԻ մէջ, ինչպէս երէկ ծանուցինք, այրած Այի Բակի վանքը որ տասնըմէկ դարէ ի վեր գոյութիւն ունէր, խիստ թանկագին գրութիւններ կը պարունակէր բիւզանդական կայսրերու կողմէ տրուած, մանաւանդ այն նուէրները զորս Մոզքեր տարին Բէյաւուրի ծնած ատենը. ունէր նաև բազմաթիւ նկարներ։

ԹԱՆԹԱՅԻ մէջ (Եգիպտոս) երկուշաբթի օրը ժանտախտի երեք դէպքեր պատահեր են, որոնց երկուքը մահացու։

ՏԱՐՏԱՆԷԼԷՆ երկուշաբթի օրուան Թուականով կը գրեն Մանիչքօֆ.—«Ռուսական Ընկերութեան Զար շոգենաւը, որ Իզմիրէն կու գար, 48 ժամուան քարանթինայի ենթարկուեցաւ։ Առողջապահական բժիշկը սխալմամբ ազատ անցագիր տուած ըլլալով, Ընկերութեան գործակալը և քանի մը նաւավարներ որոնք նոյն շոգենաւը մտած էին, նոյնպէս ցամաք հանուեցան՝ 48 ժամուան քարանթինայի ենթարկուելու համար»։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Ռուսիոյ կայսեր հօրեղբայրը՝ Պորիս Վլատիմիրովիչ մեծ դուքսը Գահիրէ կը գտնուի, ուր կը սպասէ իր եղբօրը՝ Քիրիլ մեծ դուքսին, որուն հետ Հնդկաստան պիտի ուղևորի։

—Օլտէնպուրկի մեծ դուքսը Գահիրէ կը գտնուի և հաստատուած է Կէզիրէ Բէլէս օթէլը։

—Սըր Ուիլիէմ Կէրսթին Վերին Նեղոս ուղևորած է և մինչև Թանկանիքա լիճը պիտի երթայ՝ ջրամբարներու և Թումբերու շինութեան մասին ուսումնասիրութիւններ կատարելու։

—Կ՚ըսուի թէ Խտիվը, մարտ վերջերը, անապատին մէջ պտոյտ մը պիտի կատարէ մինչև Սուէզ։ Այդ ուղևորութիւնը 4 5 օր պիտի տևէ։ Յետոյ Խտիվը մէկ քանի օր պիտի բնակի Պիլպէյսի իր կալուածներուն մէջ։

ԳԱՐԱՔԷՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.—Ծովային նախարարութեան շինութեանց ճիւղը պատրաստեց յատակագիծերը Գարաքէօյի կամուրջին որ, ինչպէս ծանուցուեցաւ, պիտի վերաշինուի կայս. Իրատէի մը համաձայն։ Ծովային նախարար Հասան փաշա, որուն մատուցուած էին այդ յատակագիծերը, հաւանութիւն յայտնեց։ Շինութեանց ճիւղը կը պատրաստէ շինուելիք կամուրջին փայտէ փոքրագիր մէկ օրինակը։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ նկատողութեան առած է Պ. Պէյքըրի ծրագիրը, որով առաջարկած է Պոլսոյ Ղալաթիոյ ու Բերայի կողմը ապաջրի մէթրոփոլիտներ հաստատել՝ զանազան ապրանքներ պահելու համար։ Պետական Խորհուրդը ներհակ կարծիք յայտնած է այդ ծրագրին նկատմամբ։

ՍՈԳՐԱՆԻՒԻՆ ընտրութիւնները փետրուար 19ին պիտի սկսին։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին շինութեան համար կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 43,032,589 ղրուշի։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը, եղած հարցումի մը պատասխանելով, ծանոյց թէ 1300 տարիէն առաջ վճռուած դատական ծախքերու անվճար մնացածներն ալ պիտի չգանձուին, համաձայն կայսեր Իրատէին, որով մինչև նոյն թուականը եղած կառավարական պահանջները շնորհուած են։ Դատական այդ ծախքերու համար ժամանցումը պիտի սկսի վճռագրին թուականէն։

—Դատական Նախարարութիւնը ծանոյց ամէն կողմ թէ պարտականի մը պարտքին վճարման համար երբ անոր անշարժ կալուածը վճռագիրներու գործադիր պաշտօնէին կողմէ աճուրդի դրուի, բայց յետոյ պարտականը իր պարտքը հատուցանելով աճուրդ տեղի չունենայ, աճուրդը կատարող մունետիկին վարձք պիտի չտրուի։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը հրահանգ ուղղեց ամէն կողմ, ծանուցանելով որ տասանորդի տուրքերու վարձակալներուն պարտքերը գանձելու առթիւ երբ անոնց շարժուն ստացուածքները ծախու հանուին, պէտք է հրատարակութեան դիմել, ինչպէս կ՚ըլլայ անշարժ ստացուածքներու համար։

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ.—Կայս. Թիկնապահ Շաքիր փաշա որ Ֆուաթ զբօսանաւով Իզմիր գացած էր՝ Վեհ. Սուլթանին կայս. բարևները հաղորդելու՝ Նէմլինէ ու Հէմտիէ վերադարձող և Քլազմէնի մեքքասոյը գտնուող արձակեալ զինուորներուն, այսօր Կ. Պոլիս կը դառնայ նոյն զբօսանաւով։

ԳՈՆԵԱՅԻ կուսակալութիւնը գրեց առևտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան թէ Իզմիր Գասապայի երկաթուղիի գիծը Աֆիոն Գարահիսարի մէջ Անատոլըի երկաթուղիի գիծին միացնելու գործը տակաւին իրականացած չըլլալուն համար, վաճառականի ապրանքներու փոխադրութիւնը դժուարութեանց կը հանդիպի. ուստի խնդրեց որ երկու Ընկերութիւնները միաձև սակագրոյց գործածեն, որպէսզի վաճառականները վնաս չենթարկուին։ Այդ խնդիրը հաղորդուեցաւ Պետական Խորհուրդին։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու Թղթատարական վերատեսչութիւնը նկատելով որ մանտա-պօսթերու գործողութիւնները հետզհետէ կը պակսին և նկատելով որ կարգ մը վաճառականներու յայտարարութեանց նայելով այդ վիճակին պատճառ կ՚ըլլան սա պարագաները թէ մէկ քանի տեղեր մանտա-պօսթերու փոխարէնը ժամանակին չհատուցուիր, ոսկիի տեղ արծաթ դրամ կը վճարուի տարբերութեամբ և կամ արծաթի տեղ ոսկեդրամ տարբերութիւնը հաշուելով և կամ օտար դրամներ ու աւրուած մէճիտիէներ կը տրուին, ծանոյց ամէն կողմ թէ մանտա-պօսթերու փոխարէնը հատուցանելու համար երբ դրամ չգտնուի, ժամանակին իմաց տրուի ընդհանուր տեսչութեան և կամ վերատեսչութեան. նաև նամակատանց հաշուետները յանձնարարուին այդ վճարումներուն, յետոյ մանտա-պօսթերու տեղը լեցնելու պայմանով։ Միանգամայն մանտա-պօսթերու մէջ նշանակուած դրամին տեսակովը միայն վճարում կատարուի և պակաս կշռող ու աւրուած մէճիտիէներ կամ օտար դրամներ չառաջարկուին։

ՆԵՐՈՒՄ.— Կայս. Իրատէ մը Ներում շնորհեց Մէհմէտ Ալի Էլհարած անուն անձին որ երբեմն աւազակ դատապարտուած ըլլալով Աքքայի բանտը կը գտնուէր։

ՄԵԾ ԵՊԱՐՔՈՍԷՆ հրաման խնդրուեցաւ, որպէս զի Պէզայի հրդեհէն մնացորդներէն աղքատ եղողները իրենց բնակարանները վերաշինելու առթիւ զերծ ըլլան տուրքէ և այլն տուրքերէ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Սեբաստէն կը հեռագրեն թէ կիրակի գիշեր Նիքսարի մէջ երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է հիւսիսէն հարաւ, առանց վտանգաւոր հետեւանք մը ունենալու։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Ղալաթիոյ մէջ մեքենագործ Մոլֆինօ, կ'ըսէ Իգտամ, սնանկացած ըլլալով Գերմանիոյ հիւպատոսարանին կողմէ Պ. Լուլէր սէնտիք կարգուեր է։ Պահանջատէրերը յարմար գտեր են ամսական ութ ոսկի վճարել սնանկացեալին, անոր ընտանիքին ապրուստին համար։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութեան պաշտօնատունին մէջ ելմտական նախարարութեան խորհրդական Ըրզա պէյ կը շարունակէ դատախօսել մաքսային նոր սակացոյցերու գործադրութեան եղանակը։ Այդ դատախօսութիւնները քանի մը օրէն պիտի աւարտին։

ԳԱՍԹԷՄՈՒՆԻԻ մէջ գարունը յիշեցնող օդեր կ'ընէ։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ Ընկերութեան տնօրէն Պ. Մալթաս շաբաթէ մը ի վեր Իզմիր կը գտնուի, տեղւոյն ճիւղին գործառնութիւնները ընդարձակելու համար։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Քաներէք անուոր 121 իսլամ գաղթականներ Իզմիր ղրկուեցան, այդ կողմերը բնակութեան հաստատելու։

ԳՐԱՎԱՃԱՌԻ ՄԸ ԿՏԱԿԸ.— Անցեալ տարի մեռած գրավաճառ Շէյթանիտիսի կտակը բացուեցաւ։ Հանգուցեալը հարիւրական ոսկի կտակած է Եէտիգուլէի Յունաց հիւանդանոցին և Ֆէնէրի յունական վարժարանին։ Նաեւ տասը հազար դրախմի Աթէնքի Եվանկէլիսմոս հիւանդանոցին։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ դեսպանատան գործակատարը, տօնի երեկոյեան, այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին։

ԱԲԻԿ ԷՖ. ՌՈՒՆՃԵԱՆ արտօնութիւն խնդրած է քարափ մը շինելու իր գործարանին առջեւ, սակայն այդ մասը քարափի Ընկերութեան սահմանին մէջ ըլլալով Բ. Դուռը դեռ վերջնական որոշում մը չէ տուած այդ մասին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը հետեւեալ շրջաբերական հեռագիրը ղրկեց Պաղտատի քառանթինայի տեսչութեան.— «Առողջապահական բարձրագոյն Խորհրդոյ որոշմամբ վրաններու տակ երկու մաքրանոց պիտի հաստատուին, առաջինը Պէնի-Սաիտ Խանի մէջ, Պաղտատէն Քէրպէլա, Հանէկին, Մէնտէլի և Զուրպաթիա վացող կարաւաններուն համար, իսկ երկրորդը Ըլավոնիէի ջրանցքին վրայ Շէյխ Էօմէրի մօտ դէպի Նիֆֆար, Քէրպէլա, Նէճէֆ, Հիլլէ, Տիվանիէ և ուրիշ տեղեր ուղղուող կարաւաններու համար։ Ճամբորդները այդ մաքրանոցներուն մէջ 5 օրուան քառանթինայի պիտի ենթարկուին և իրենց իրեղէնները քիմիական բաղադրութիւններով հականեխուելէ ետքը ազատ պիտի թողուին։ Նոյնպէս Պաղտատէն Պասրա դացող ամէն կարգի նաւերը Պասրայի մէջ հինգ օրուան քառանթինային պիտի ենթարկուին։ Այս նաւերը Կորնայի մէջ ապրանք բեռնալէ առաջ իրենց ամբարանոցներուն մէջի մուկերը պիտի ջնջուին։ Պաղտատի և այդ մաքրանոցներուն միջեւ գտնուած երկիրը հեծելազօրաց հսկողութեան պիտի ենթարկուի, փախստականները ետ մղելու համար։ Պաղտատի շրջակայ գիւղերը առողջապահական և զինուորական բժիշկներ պիտի ղրկուին, ժողովուրդին առողջապահական վիճակը յաճախակի քննելու համար։ Նոյնպէս Պաղտատ քաղաքին մէջ բժշկական հսկողութիւն մը պիտի հաստատուի, և իւրաքանչիւր թաղի մէջ բժիշկներ պիտի հսկեն, դէպք մը պատահած ատեն անմիջապէս կեդրոնական իշխանութեանց ծանուցանելու համար։ Նոյնպէս Պաղտատէն դիակներու Քէրպէլա փոխադրութիւնը արգիլուած է ցնոր տնօրինութիւն։ Պաղտատի կուսակալէն կը խնդրուի հաղորդել մեզ այս հրահանգներուն մէջ հարկ ըլլալիք փոփոխութիւնները։»

ՂԱԼԱԹԻՈՅ սակարանին վարչական Խորհուրդին նախկին նախագահ Նիքոլա Ֆոթիատիս էֆ. երէկ մեռաւ։ Հանգուցեալը նաեւ առաջնակարգ գրող մըն էր և կ'աշխատակցէր յունական լրագիրներուն։

ԱՊՏԻՒՐՐԱՀՄԱՆ փաշա, դատական նախարարը, անձնական տկարութեան պատճառաւ չկրցաւ ներկայ գտնուիլ նախարարաց Խորհուրդին երէկուան նիստին։

ՀԱՆՐԱՑԻՆ առողջապահական յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ քաղաքապետ Րըզվան փաշայի նախագահութեամբ։

ՍԵՎԱՍՏՈՊՈԼԻ իսլամները երկու հարիւր ոսկիի նպաստ մը ղրկեր են Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքին համար։

ՏԵՂԱԿԱՆ ալիւրներէ հաց պատրաստելու փորձը երէկ կատարուեցաւ։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ Ֆօն Ռուսկեր փաշայի պաշտօնավարութեան պայմանագրութիւնը վերանորոգուեցաւ։ Գերմանացի այդ սպան հեծելազօրքին մարզիչ է։

ԹՐԱՄՈՒԷԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Մաքսային քննիչները անդրադառնալով որ Կ. Պոլսոյ Թրամուէի Ընկերութիւնը Հունգարիայէն ընտիր ձիեր բերել կու տայ և իրեն կառքերուն գործածութեանը յատկացուած ցոյց տալով ուրիշին կը ծախէ և այդպէս ձիի վաճառականութիւն կ'ընէ, տեղեկագիր մը մատուցած էին մաքսային վերատեսչութեան։ Խնդիրը նկատողութեան առնելով նոյն վերատեսչութիւնը քննութիւն կը կատարէ թէ [illegible] մինչեւ հիմա ո'րքան ձի ծախուած է Թրամուէի Ընկերութեան այդ ընթացքէն, որպէս զի փոխարէնը պահանջուի պատասխանատուներէն։ Վերատեսչութիւնը հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան դիմած է՝ նոյն Ընկերութենէն կարգ մը բացատրութիւններ ուզելու համար։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց նախարարութեան հաղորդակցութեանց դիւանին պաշտօնեաներէն Սերոբէ Քիրքորեան էֆ. աղերսագիր մատուցած է հանգստեան կոչուելու համար։

ՀԱԼԷՊԷՆ կը գրեն թէ քանի օր տեւող երաշտութենէ մը վերջը, որ երկրագործներուն մտահոգութիւն կը պատճառէր, սկսեր է անձրեւ տեղալ։

ՍԿԻՒՏԱՐ-ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ Թրամուէին համար պետական Խորհուրդին մէջ կատարուած խորհրդակցութիւնները աւարտեցան և տեղեկագիրը քանի մը օրէն պիտի մատուցուի Մեծ Եպարքոսին։ Որոշուեցաւ որ Գատըգիւղ և Պուլղուրլու գացող երկու գիծերը իրարու միանան Գարաճա Ահմէտի գամբարանին մօտերը։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԷՆ կը գրեն թէ դեկտ. 25ին Զօրքամպայի Շէվքի ու հացագործ աշակերտ Յակոբ, Թրէպէլի ճամբուն վրայ իրարու հանդիպելով, արդէն թշնամութեան մասին վէճ մը ունեցեր են ուրկէ կռիւ ծագեր է։ Յակոբ դանակը քաշելով Շէվքին սպաններ ու փախեր է, բայց քիչ ետքը ձերբակալուելով յանձնուեր է դատական պաշտօնեաներուն։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց Տէշնա Նիքոլի անուն ձկնորս մը որ անցեալ սեպտեմբերին Պէօյիւքտէրէի մէջ գինեպան Հաճի Պօղոսը սպաննած էր կռուի մը հետեւանքով։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Միքրոպաբանական աշխատանոցին տնօրէն տոքթ. Ռէճինէտի սենեակէն՝ Բերա Թէփէպաշի խանին ներքնայարկին մէջ, 70 ոսկի գողցուեցաւ սպասաւորին՝ Խասգիւղցի Եաւէֆ անուն Հրեայի մը կողմէ։ Հրեան այդ դրամը գողնալէ ետքը փախաւ. բայց ոստիկանութիւնը իմանալով քննութիւն կատարեց և, երէկ, Խասգիւղի մէջ ձերբակալեց Եաւէֆը, որ հարցաքննուելով գողութիւնը խոստովանեցաւ և ըսաւ թէ դրամները պահ տուած է իր մօրեղբօրը։ Ոստիկանները առին այդ դրամները և յանձնեցին տոքթ. Ռէճինէտի։

ԲԵՐԱՅԻ Քամէրս սրճարանին մէջ, առջի գիշերը, կռիւ մը գործուեցաւ։ Րիֆաթ, Մուսթաֆա ու Խամտի անուն անձեր երգչուհիներէն մէկը տեսարան նորէն հանելու համար դանակներով սեղաններուն կը զարնէին։ Սրճարանին դռնապանը արգիլեց, բայց նորէն չլռեցին. դռնապանը դարձեալ դիմադրութիւն ըրաւ։ Րիֆաթ ջուրին շիշը առնելով ուզեց հարուած մը տալ, բայց անոր տակ նստող Ֆերիտ էֆ.ի գլխուն եկաւ և ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Զարնողը ու ընկերները թէեւ փախան, բայց քիչ վերջը ձերբակալուեցան։ Ֆերիտ էֆ. հիւանդանոց տարուեցաւ։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Սէն Ժօրժ մանուկներու հիւանդանոցին ի նպաստ տրուելիք պարահանդէսը տեղի պիտի ունենայ այս իրիկուն, ժամը 10ին (Ը. Խ.) Բերա Բալասի սրահներուն մէջ։ Կարգադիր մասնախումբին կողմէ ամէն կանխահոգ միջոցներ ձեռք առնուած են։ Ամէն բարեսէր պարտական է օգնել այս համազգային բարեգործական հաստատութեան, որ այնքան օգտակար կ'ըլլայ աղքատիկ ու հիւանդ մանուկներու համար։

VIN & SIROP DE DUSART

Անհունապէս փոքրերը օրուան խնդիր եղած են։ Անոնց ներկայութիւնը իբր պատճառ ճանչցուած է այն ամէն փոխանցիկ հիւանդութեանց, որոնք կը յարձակին քաղաքային առողջութեանց վրայ։ Նաեւ անոնցմէ ծագում կ'առնեն կուրծքի հիւանդութիւնները, որոնք հետեւանք են մանաւանդ ֆօսֆաթ դը շօյի տկարացման մեր գործարաններուն մէջ։ Առաջքը առնելու համար, բժիշկները կը յանձնարարեն Տիւզարի գինին կամ օշարակը խմել, որ լաքթօ-ֆօսֆաթ դը շօ կը պարունակէ իր մէջ։ Այս պատրաստութիւնները դրգիռ կու տան մարսողական գործողութեանց, մարդուն ուժը կը կազդուրեն, հիւսուածքները կը նորոգեն և գիրութիւն ու առողջութիւն առաջ կը բերեն։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.—4° Թէմէթթիւի Բրիօրիտէ փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ նոյն պարտաթուղթերուն 1896 փետրուարին իրենց պայմանաժամը լրացուցած թիւ 6 կտրոնները ջնջուած պիտի համարուին, եթէ մինչեւ 1902 յունուար 31)13 փետր. չը ներկայացուին գանձուելու համար։

ԱՄՈՐԹԻՍՄԱՆ
1893 4% ԹԷՄԷԹԹԻՒԻ ԲՐԻՕՐԻՏԷ
ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ (1,000,000 ԱՆԳԼ ՈՍԿԻ)
18րդ վիճակահանութիւն 1)14 յուն. 1902

551 — 575	13776 — 13800
1301 — 1325	16726 — 16750
9301 — 9325	18926 — 18950
9551 — 9575	27481 — 27505
11751 — 11775	34631 — 34655
12576 — 12600	41381 — 41405
13226 — 13250	

2—3

Ազգային Լուրեր

Ս. Հայրապետը օրհնութեան կոնդակ մը գրած է Քութայիսի քահանաներէն Տ. Դաւիթ Աւագ Քահանայ Տարալեանցի, անոր քահանայական քառասնամեակի առթիւ, որ տօնուեցաւ Դեկտ. 24ին Դաւիթ մարգարէին տօնախմբութեան օրը։ Տ. Տարալեանց Ներսէսեան դպրոցի սան է, ուր 1860 թուին աւարտելով ուսման ընթացքը, հետեւեալ տարին 1861 թուին քահանայ ձեռնադրուած է Գորիի եկեղեցիին վրայ, բայց այնուհետեւ, տարի մը չանցած, վիճակային իշխանութիւնը զինքը Քութայիս փոխադրած է։ Այդ տեղ սկսած է իր գործունէութիւնը իբրեւ քահանայ վրացախօս Քութայիսցիներու և շրջակայքին մէջ։ Հայր Տարալեանց 1863էն մինչեւ 1880 թուականը կրօնք ուսուցած է Քութայիսի Հայոց և քաղաքային դպրոցներու մէջ։ Անոր նախաձեռնութեամբ և ջանքերով կառուցուած են Հայ եկեղեցիներ Քութայիս, Զնար, Լայլաղ, և Քութայիսի հայ եկեղեցական ծխական համայնքին քարաշէն դպրոցը ու խանութները, որոնցմով կ'ապահովուին դպրոցները։ Ծերունին տասնեակ տարի եղած է քաղաքին քարոզիչ և մինչեւ այսօր վարած է քահանայական պաշտօնը։ Վրացախօս Հայերու մէջ տարածելով մայրենի լեզուն և անոնց սորվեցնելով կրօնք, Հայր Տարալեանց ստացած է Սրբազան Հայրապետէն քահանայի համար որոշուած բոլոր պաշտօնները, ծաղկեայ փիլոն, կամիլաւկա, լանջախաչ և վարդապետական ականակուռ խաչ։ Ստացած է նաեւ կոնդակներ Կաթողիկոսներէ և խորհրդական գահազան գրեր Թեմի Առաջնորդներէ, որոնցմով գնահատուած են անոր անդադրում աշխատութիւնը յօգուտ Հայ լեզուի։ Յարգելի Տ. Դաւիթ քահանան ստացած է նաեւ Ս. Աննայի Գ. և Բ. ու Ս. Ստանիսլաւի Բ. շքանշանները։ Տեղական թէ' Հայ և թէ Վրացի ժողովուրդը մեծ գոհունակութեամբ յայտնած են իր յոբելեանին առթիւ։

—Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս եպիսկոպոս Յովակիմեան, Արմաշի փոխ-վանահայր Տ. Եղիշէ եպիսկոպոսին նամակով մը խնդրած էր, որպէս զի Ս. Ծնունդի տօներուն Արմաշի միաբան վարդապետներ պատարագեն Նիկոմիդիոյ գիւղերուն մէջ, ինչպէս Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Ադաբազար պատարագելն ալ գրած էինք։

—Ս. Պատրիարքը Շապին Գարահիսարի Առաջնորդական Փոխանորդ Տ. Մկրտիչ քահանայ Գալուստեանի պաշտօնավարութիւնը գնահատելով օրհնութեան կոնդակով մը անոր թղթակցած պաշտօնավարութիւնը գնահատած և ծաղկեայ սեւ փիլոն կրելու արտօնութիւն տուած է։ Նոյնպէս Ս. Պատրիարքը օրհնութեան կոնդակ գրած է քանի մը բարեսէր Այնթապցիներու, որոնց նուիրատուութիւնը գրեցինք առաջ իրենց անուններով։

—Եւդոկիոյ առաջնորդ Տ. Զաւէն Ծ. վարդապետի առաջնորդական պաշտօնը հաստատող կոնդակը վաղը կը ղրկուի Պատրիարքարանէն՝ կայս. Պէրաթին հետ։

— Գալուստեան Սիմոն էֆ. որ ծանօթ է իր մարդասիրական զգացումներով, յանձն առեր է տարին 12 օսմ. ոսկի վճարել ի նպաստ գաւառային վարժարանի մը։

—Անգլիոյ մէջ հաստատուած հարուստ Հայ վաճառական մը խոստացեր է 2000 ոսկի նուիրել Մանչէսթրի գոլէճի մը, եթէ այս վերջինը մշտնջենապէս ստանձնէ երկու Հայ որբերու կրթութեան հոգը։ Այդ վարժարանին տնօրէնութիւնը չէ ընդուներ այդ նուէրը, առարկելով թէ 2000 ոսկիին բերած տոկոսը չի բաւեր երկու տղոց ծախքերը հոգալու։ Եթէ նուիրատուն աւելի յօժարութիւն ցոյց կու տայ բարեգործութիւն մը ընելու, կրնայ այդ գումարը նուիրել գաւառական որբանոցներու օգտին, որոնց պահպանման համար դրամի զգալի պէտք կայ։

—Անկէ առաջ, Տիարպէքիրէն 13 որբեր ղրկուած էին Պոլսոյ, և հոն որդեգրուած էին տեղւոյս ազգայիններու կողմէ։ Հիմա նորէն իրենց ծննդավայրը ղրկուեր են այդ որբերը։ Պոլսեցիներուն այս անտարբերութիւնը մեղադրելի է, քանի որ իրենց նիւթական նպաստաւոր կացութեամբ, կրնային այդքան թուով որբ պահել։

—Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցիին քահանաներու յատուկ գանձանակը գողցուեր է պահարաններէն։ 200 ղրուշէն աւելի դրամ կայ եղեր անոր մէջ։ Գողութեան հեղինակը երեւան ելած չէ դեռ։

—Ցաւօք սրտի կը ծանուցանենք թէ Անտոնեան միաբանութեան անդամ Կարնեցի Հ. Վահան վարդապետ Ռէհեան վախճաներ է։ Յուղարկաւորութիւնը այսօր, ժամը 4ուկէսին կատարուեցաւ Օրթագիւղի Հայ-Հռոմէական Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Տիգրան էֆ. Զուլուզեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի (108) ղրշ. նուիրած են հիւանդանոցիս եղբարք Նիկողոսեան։

—Հանգուցեալ Տիկին Քրիստինէ Մ. Լաթիֆեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխ-ն ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են հիւանդանոցիս։ Տիգրան էֆէնտի Մոսիկեան 54, Յովհաննէս էֆ. Միքայէլեան 54 ղրուշ։

ԺԱՄԱՆՑԻ ԲԱԺԻՆԸ

Ֆրանսական պարբերական հանդէս մը Ճափոնական մամուլին վրայ հետաքրքրական յօդուած մը հրատարակած է, ուրկէ յետագայ մասը կը քաղենք.— Կրնայ ըսուիլ թէ մինչեւ 1894ի Չինու հետ եղած պատերազմը, Ճափոնական մամուլը լուրջ ներկայացուցիչ մը չունէր, մասնաւորապէս վարչական տեսակէտով։ Թերթերու տնօրէնները չէին համարձակեր իրենց տպարանը ընդլայնել, դրամական անձկութեան հետեւանքով։ Մինչեւ այս թուականը, արտաքոյ կարգի բան մըն էր օրաթերթի մը մինչեւ 10,000 թիւ հանելը։ Բայց պատերազմէն ի վեր միեւնոյն բանը չէ։ Ճափոնի ձեռք բերած յաջողութիւնները արդիւնք ունեցան իր բոլոր ձեռնարկութեանց նոր զարկ մը տալու և լրագրութիւնը ինքն ալ գործերու այս ածումէն օգուտ քաղեց։ Հիմա Թոքիօ և նահանգներու գլխաւոր քաղաքներուն մեծ թերթերը օրական տասը հազարէն աւելի տպաքանակ ունին, և քանի մը թերթեր ինչպէս Թոքիօի Եօրոզու Չոհօ և Օզագայի Օզաքա Ազահի հարիւր հազարէ աւելի կը տպեն։ Ճափոնական թերթերու օրական տպաքանակը 6էն 7 հարիւր հազար կրնայ հաշուիլ։ Այս թիւը թէեւ շատ փոքր է Ֆրանսայի և մանաւանդ Անգլիոյ ու Ամերիկայի մէջ տպուածին հետ բաղդատելով, բայց և այնպէս արդէն նշանակելի արդիւնք մը կրնայ համարուիլ Ճափոնի համար։ Օրագրողներու վիճակը բնականաբար լրագիրներու բարգաւաճումէն մաս ունեցաւ։ Որքան մեծ դրամագլուխներ կը յատկացուին լրագիրներու համար, և լուրջ թերթեր կը հիմնուին, այնքան օրագրողներու դրամական վիճակը կը բարուքի։ Անկէ տասը տարի առաջ 100 եէն (250 ֆր.) շահող խմբագիր մը իր ընկերակիցներուն կողմէ նախանձու առարկայ մըն էր և Պ. Թօգուտոմի որ 150 եէն կը շահէր, խմբագիրներուն իշխանը կը նկատուէր։ Բայց պատերազմէն ի վեր, այս կացութիւնը բարւոքած է և հիմա Պ. Քէյ Հարա, արտաքին գործոց նախորդ խորհրդականը, որ Օզաքա Մէնիչի թերթին խմբագրապետն է, ամսական 500 եէն կ'առնէ։ Այս գումարին մեծութեանը վրայ գաղափար մը ունենալու համար կը բաւէ ըսել թէ Ճափոնցի նախարարի մը ամսականին հաւասար է։ Բայց այս տեսակ պարագաները հազուագիւտ են և Ճափոնի մէջ ամէն տեղէ աւելի լրագրական ասպարէզը շահաւէտ չի կրնար նկատուիլ։ Խմբագիրներու մեծագոյն մասին ամսականը 50էն 60 եէն է։ Ճափոն հիմա 1500 թերթեր ունի, որոնց 400ը օրաթերթ։

Հեռագիրներ Այսօրուան

(Աժանս օբ Քոնսթանթինոփլ)

ՊԵՐԼԻՆ, 22 յունուար.—Գերմանիոյ Խորհրդարանին մէջ, ելմտացոյցին վրայ վիճաբանութիւն կատարուած ատեն, նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսը յայտարարեց թէ կառավարութիւնը կը փափաքի առեւտրական լաւ յարաբերութիւնները պահպանել Մ. Նահանգաց հետ՝ ամբողջական փոխադարձութեան մը և յարգանքի հիման վրայ։ Ֆոն Պիւլով կոմսը ըսաւ թէ Հայնրիխ իշխանին մօտերս կատարելիք ուղեւորութիւնը կ'ապացուցանէ այդ բարեկամ յարաբերութեանց գոյութիւնը։ Այս սկզբունքները, յարեց նախարարապետը, ոչ միայն Ամերիկայի նկատմամբ արժէք մը ունին, այլ կը ծառայեն նաեւ Եւրոպայի և ամբողջ աշխարհի տէրութեանց հետ եղած յարաբերութիւններուն։

ՊՈՒՔՐԷՇ.— Ռումանիոյ ելմտական նախարար Պ. Բոլլատ հրաժարեցաւ։ Նախարարապետը ու արտաքին գործոց նախարար Պ. Սթուրտզա ստանձնեց ելմտական նախարարութիւնը։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Պ. Պրաթիանօ առժամապէս պիտի վարէ արտաքին գործոց նախարարութիւնը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Քրանպորն յայտարարեց թէ Անգլիոյ քաղաքականութեան նպատակն է Պարսկաստանի ամբողջութեան և զարգացման պահպանութիւնը։ Խորհրդականը յարեց. «Կ'ուզենք բարեկամական յարաբերութիւններ ունենալ Ռուսիոյ հետ, ինչպէս միւս բոլոր տէրութեանց հետ։»

ԱՆԹԻՊ.— Ֆրանսական Ժօրէկիպէրի զրահաւորին մէջ թորփիլ մը պայթեցաւ։ Կ'ըսուի թէ մէկ քանի զոհեր կան, բայց դեռ մանրամասնութիւն առնուած չէ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Այսօր սկսաւ գերմանիոյ 115 միլիոն մարքի և Բրուսիոյ 185 միլիոնի փոխառութեան ստորագրութիւնը։ Առաջինին համար եօթը միլիոն ստորագրուեցան։

(Աժանս Նասիոնալ)

ՓԱՐԻԶ, 23 յունուար.—Խորհրդարանի, գեղարուեստի և գրականութեան վերաբերող բազմաթիւ նշանաւոր անձնաւորութիւններ Օ սէն Բէլէս օթէլին մէջ սեղան մը տուին ի պատիւ օսմ. դեսպան Մունիր պէյի։ Երեսփ. Ժողովին [illegible] Պ. Կիյերմէ բաժակ պարպեց Վեհ. Սուլթանին կենացը։ Մունիր պէյ ալ բաժակ պարպեց Պ. Լուպէի կենացը և Ֆրանսայի բարգաւաճմանը համար։ Սեղանէն ետքը շքեղ նուագահանդէս մը տրուեցաւ։

ՎԻԷՆՆԱ.— Ֆրանց Եօսէֆ կայսրը ստացաւ Էլիզապէթ արքայադուստրին այն գիրը, որով, մօտերս ամուսնանալուն առթիւ, կը հրաժարի ժառանգութեան իրաւունքէն։

ԼԷՄՊԷՐԿ.—Հակագերման զգացումները վերսկսան։ Ոստիկանութիւնը միջամտեց։

ՏԷՊԼԻՆ.—Անգլիոյ կառավարութիւնը կը սկսի մտահոգ ըլլալ Իռլանտական դաշնակցութեան տարածուելէն և ազդեցութեան սաստկանալէն։ Այդ դաշնակցութիւնը բարոյական ու դրամական օժանդակութիւնը կը վայելէ Ամերիկայի ու Աւստրալիոյ Իռլանտացիներուն։

ԼՈՆՏՈՆ.— Նոր Զէլանտա 1000 զօրք կը ղրկէ Թրանսվալ, Պոէրներուն դէմ կռուելու համար։

ՓԱՐԻԶ.— Մ. Նահանգաց Խորհրդարանին մէջ Պ. Սմիթ առաջարկեց որ կառավարութիւնը Անգլիոյ բողոքէ Շիփէրս պօէր զօրավարին հրացանի բռնուելուն դէմ։

ՓԷՏԷՐՍՊՈՒՐԿ.—Թէ' Փեդերսպուրկի և թէ Մոսկուայի թերթերը համակրութեամբ կը խօսին գերմանական ապրանք չգնելու գաղափարին։

ՊԵՐԼԻՆ.—Կը ծանուցուի թէ գերման կառավարութիւնը զիջում մը պիտի ուզէ Անգլիոյ, Հարաւային Ափրիկէի մէջ նամակներ բացուելուն համար։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Օ. Ղ.	27	32
Ամէնէն բարձր գին	»	27	32
Ամէնէն վար գին	»	27	26½
Պանքա Օսմ. դրմ.	Ֆր.	109	—
Ամէնէն բարձր գին	»	109	—
Ամէնէն վար գին	»	108	37½

ՓԱՐԻԶ 10 Յունուար

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Ֆ. Ֆ.	27	35½
Պանքա Օսմանեան	Ֆր.	109	50
Ծխախոտ		—	
Թէմէթ		[illegible]	30
Օսմ. Դրամ		—	—
Քաղաք. Փոխ., 1891		0	10
Եօս. Օթ. Տօմպ. Ընկ.		0	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		3	55
Թրամուէյ ընկեր.		5	60
» [illegible]		1	40
« [illegible]		471	—
[illegible]		165	—
Թիւնէլ		119	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն արժէ	Ղրշ.	110	08
» » » չէք	»	110	30
Փարիզ »	Ֆր.	23	70
» » » չէք	»	23	70
Պէրլին [illegible] չէք	Մարք	18	57
Վիեննա չէք	Քրօն.	24	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

10 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	33
Անգլիական ոսկի	»	110	04
Ռուս Իմփերիալ	»	91	—
Ֆիօրին	»	55	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	04
Մէթալիք	»	86	20
Օսմ. ոսկի Մէճիտիէ	Օ. Ռ.	8	61

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ 22 Յունուար

Անգլիական Քոնսոլիտէ	94	12
Օսմանեան Թուրք սէրի Բ.	50	50
Օսմանեան Թուրք սէրի Դ. բազ.	24	87
Օսմանեան Թուրք սէրի Դ. գրգ.	25	12
Օսմանեան Պանքա	12	—
Օսմանեան 1890	—	—
Հելլենական 5%	38	—
» Մոնօփոլ	42	—
Պորտուգալեան 1853	83	13
[illegible]	107	12
[illegible]	104	—
[illegible]	4	84
[illegible]	14	—
[illegible]	35	32½

ՓԱՐԻԶ, 22 Յունուար

Ֆրանս. Ռանթ 3%		100	32
» » 3½%		102	25
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բազ.	Ֆր.	25	52
» գրգ.	»	25	65
» » » Բ.	»	51	40
« » « Դ.	»	27	77
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	534	—
Լիօնէ	»	463	—
Անատոլուի երկաթուղի	»	111	50
Օսմ. [illegible]	»	—	—
Օսմ. Թէմէթ	»	330	—
[illegible]		503	—
[illegible]		1041	—
[illegible]		99	45
[illegible]	»	77	25
[illegible]	»	123	50
[illegible]	»	25	115
[illegible]	»	4	—

ՊԵՐԼԻՆ 22 Յունուար

Օսմանեան	»	—	—
Անատոլուի երկաթուղի	»	107	—
[illegible]	»	101	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	260

ՎԻԷՆՆԱ, 22 Յունուար

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	239	3
Անատոլուի երկաթուղի	»	124	—
Օսմ. Թէմէթ	»	287	—

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Հրատարակուեցաւ Ազգ. Հիւանդանոցի 1902 տարւոյ ընդարձակ օրացոյցը, բոլորովին նոր և ճոխագոյն պարունակութեամբ։

Հոգաբարձութիւնս նախորդ երկու տարիներու Ընդարձակ օրացոյցներուն Հայ հասարակութենէն գտած ընդունելութենէն քաջալերուած, ամէն ջանք ի գործ դրած է աւելի օգտակար և շահեկան ընծայել զայն, հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Տոմարի բաժնին մէջ օրացոյցի սովորական մասէն զատ նշանակուած են անուններու տօնախմբութեանց օրերը։

Զանազան գիտելիքներու բաժնին մէջ կան Տոմարական, Տիեզերագրական, Ազգագրական, Պատմական, Աշխարհագրական, Երկրագործական, Շերամաբուծական, Տնտեսագիտական և գրական զանազան տեղեկութիւններ պատկերներով և քարտէսներով ճոխացեալ, ինչպէս նաեւ Հայ նուիրապետութեանց պատմութիւնն ու Երկաթուղոյ, Հեռագրի, Թղթատարի, Քաղաքի եւն. սակացոյցները և այն ամէնը որոնք գործի մարդոց համար շատ կարեւոր են։

Վիճակագրական մասը կը պարունակէ Կայսերական Աւագանիին, Նախարարաց, օտար տէրութեանց քով գտնուող Դեսպանաց, Կուսակալաց, Թուրքիոյ օտար Դեսպանաց, Հայ աստիճանաւորաց, Հայ Եպիսկոպոսաց, Գաւառական առաջնորդաց, Ազգ. պաշտօնական մարմնոց, Հայ վարժարանաց, Օտար հաստատութեանց հոգեւոր պետերուն ցուցակները եւն. եւն.։

Կը յուսանք թէ բարեսէր Ազգայինք գնահատելով 560 երեսներէ բաղկացեալ սոյն ստուար աշխատութիւնը, պիտի հաճին մէկմէկ օրինակ գնել անկէ, որ դարձեալ 10 ղրուշի կը վաճառուի թէ' Հիւանդանոցիս Գրասենեակը և թէ' բոլոր գրավաճառաց քով, ի նպաստ Ազգ. հաստատութեանս։ (Կճիէ)

ՀՐԱՇԱԼԻ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ
ԱՆՏՐՈՒՄ ԿՂԶԻՐՆ (ՍԱՐԻԶԱ)
Սեփականութիւն ԼԷՈՆԻՏԱՍ Ա. ՌԱՍՈՒՏ ԵՒ ՈՐԴԻՔ
Ղալաթիա, Թօփլամպա փող., Կէմիճիլեր խան Թիւ 1

Այս հանքային ջուրը որ քիչ ժամանակուան մէջ մեծ համբաւ հանած է ո'չ միայն Յունաստանի, այլեւ ամբողջ Եւրոպայի ու նոյն իսկ Ափրիկէի մէջ, ժամանակէ մը ի վեր ընդունելութիւն գտած է նաեւ Թուրքիոյ մէջ, իր առողջապահական ընտիր յատկութեանց պատճառաւ։ Յունաստանի և Բարիզի մէջ պաշտօնապէս կատարուած քիմիական տարրալուծումները հաստատած են թէ իր մէջ գտնուած առողջապահական նիւթերը հրաշալի կերպով կը նպաստեն ստամոքսի ու ծննդական գործարանաց հիւանդութեանց բուժման։ Այս յատկութեանց համար է որ ամէնուն կը յանձնարարենք այս հանքային ջուրը, որ սեղանի սքանչելի ըմպելիք մը տեղ ալ կրնայ ծառայել։ Մէկ դամճանային գինն է 30 ղրուշ։ 19—36

1803
IMPERIAL
ԻՄՓԷՐԻԱԼ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Հաստատեալ ի Լոնտոն 1803 ին
Դրամագլուխ Ա. Ո. 2,900,000
Վնասուց հատուցուած 16,000,000
Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ ապրանք, շէնք և այլն խիստ չափաւոր գիներով
Ընդ.-գործակատար Լիազօր գործակ. Թուրքիոյ
ՅՈՍԻՓ Տ. ԳՈՒՐԹՊԷԼԻ Շ. Բ. ԳԼԻՖԹԸՆ
Ղալաթիա, Ինայէթ Խան

Տr. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻՔ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունի

ԻԼԱՆ

Փօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթինտէն

Էտիրնէ վիլայէթի տախիլինտէ Լէֆքէ վէ Սէօյիւտ գասապալարը բէյնինտէ թէմտիտ օլունաճագ թէլէկրաֆ խաթթընըն մուգթէզի օլան ալթը պին քիլոկրամ թէլին պէհէր քիլոկրամը [illegible] փրանք թէքլիֆ [illegible] մուգաւէլէսի [illegible] քիլոկրամ [illegible] մունագասայա [illegible] 100 ղրուշ [illegible] մուգթէզի [illegible] բէշ [illegible] իլան օլունուր։

Ֆի 8 Քեանունը սանի սէնէ 317

Անատոլը Օսմանլը Թիմիւր Եօլը

ԻԼԱՆ

Հայտար Փաշատան Իզմիթէ կիտէն եէօլճու թրէնլէրինին 3 Նօյէմպրտէն [illegible] ֆի 1 մայիս 1898 թարիխլի ֆէվգալատէ թարիֆէսինին [illegible] իւճրէթլէրի [illegible] իլան օլունուր։ Միւտիրիյէթ

Ֆի 16 գեանունի սանի 1902

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ԻՆ
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 687 ՄԻԼԻՈՆ Ֆրանք
Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ . խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք .—Առատաձեռն պայմաններ, վճարման դիւրութիւնք : Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաէէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս : 579

«ՀԱՄԻՏԻՅԷ» ՖԷՍԵՐԸ

Վեհ. Սուլթանին բարձր շնորհաց համաձայն Ֆեբրիգիւղի մէջ մեր հաստատած «Համիտիէ» ֆէսերու գործարանին արտադրութիւնները իրենց նրբութեամբ եւ աժանութեամբ այժմ կարող են մրցիլ եւրոպական արտադրութիւններուն դէմ: Ասկէ զատ իրենց խիստ աժանութեամբը մեր արտադրած ֆէսերը կը գոհացնեն մեր ժողովուրդը, որ կը փափաքի տեղական արտադրութիւնները քաջալերել: Մեր բուն նպատակն է երկրին պէտքերը նոյնիսկ մեր արտադրութիւններով գոհացնել, եւ մրցելով եւրոպական արտադրութեանց հետ քաջալերել տեղական ճարտարարուեստը: Պատիւ կը համարինք յայտարարել նաեւ թէ մեր ֆէսի արտադրութեանց հասոյթին հարիւրին 2ը Հիճազի երկաթուղւոյ գծին շինութեան յատկացուցած ենք: Նոյնպէս Համազգային Անկելանոյին 450 եւ Պրուսայի Համիտյէ արուեստից վարժարանին 150 ֆէս նուիրած ենք ծոպերով միասին: Մեր ֆէսերը աւելի լաւ եւ քրտինքէն չեն վնասուիր եւ կաղապարուելու ալ պէտք չունին: Կը յանձնարարուի թրջած ֆէսերը չորցնելու համար կրակի չբռնել:

Մեր ֆէսերը առանց ծոպի կը ծախուին վերջին գնով:

Գիներն են՝ մէջը բիպէքով խիստ տակուն ֆէսէր 5 ղրշ. մէջը խսիրով հըրջապատուած 8 ղշ., մէջէն մէջ ֆէսով 10 ղշ., մէջը անդուսով պատուած 13 ղշ.: Ասոնցմէ զատ ուզուած ձեւով ֆէսեր կը շինուին գործարանիս մէջ յանձնարարութեամբ:

Կը ծախուի,—Պոլսոյ կողմը Համիտիյէ Ճատտէսի Քիւչիւք Իսմայիլ փաշա խանին տակ թիւ 17, Տըրէքլէր Արասը թիւ 71 եւ Ագսէրայ Եէշիլ Թուլումպա փողոց թիւ 101 վաճառատունները, Շըշլի Օսման պէյի որձարանին մօտ մեր գործատան մէջ, Պէշիքթաշ Քէմէն-ճիլէրի բաղնիքին կից թիւ 55 եւ Սկիւտար մեծ շուկային մէջ թիւ 44 վաճառատունները:

788 4—52

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ԼՈՆՏՈՆ
Ընկերութեան գոյամթերքը 31 դեկտ. 1898ին
162, 924, 140 ֆրանք
Տարեկան եկամուտ, ապահովագրութիւններ եւ շահ՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին
29, 765, 473 ֆրանք
Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումնք, կենսաթոշակ, եւլն.
362, 858, 507 ֆրանք

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 թղթածրար տուած է որոնք 58,680,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Պ. ԷՏՈՒԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըք փողոց, Ալալէմճի խան:

Միջնորդներու լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ:

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէթլի խան:

ERNEST GLAVANY
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՐՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ
ՂԱԼԱԹԻԱ, «ՕՍՄԱՆԵԱՆ» ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ: Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ:

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած: Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ:

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է:

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS
Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ համբաւ
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ
Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով: 387

ԳԱՐԱՃԻՒԷՐ ՍԱՆՃԸԼԱՐԸ
ԼԵԱՐԴԻ ԽԻԹԵՐ

Անոնք որ դժբախտութիւն ունեցած են լեարդի խիթերու (գարաճիկէր սանճըլարը) ենթարկուելու, գիտեն որ և ոչ մէկ ցաւ, ո՛չ մէկ խոստուք այս խիթերուն չափ սաստկութեամբ կը նեղէ մարդը: Հիւանդը՝ ցաւերուն սաստկութենէն ո՛չ կրնայ նստիլ, ո՛չ ալ՝ անկողնին մէջ հանգիստ ընել, շարունակ վերմակը կը ճանկռտէ, տաք, պաղ քրտինք կը թափէ ու կը հեծէ:

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք որ այս սոսկալի հիւանդութիւնը հիմա կը բժշկուի օրական երեքէն վեց դեղահատ առնելով: Ֆրանսայի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Տիւկայի պատրաստած դեղահատերը, այսինքն pilules hepatiques du docteur Dugas արդարեւ տեսակէն ազդեցիկ դարմանք են այս լեարդի հիւանդութեան զոր կը բուժեն հիմնապէս և ապահովապէս, կարճ ժամանակի մէջ: Ցաւերուն սաստկացած ատեն օրական վեց, իսկ թեթեւցած ատեն օրական երեք չորս դեղահատ՝ բաւական են հիմնապէս բուժելու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւն ու խիթ, մաղձոտութիւն (սափրա) և դեղնութիւն (սարըլըգ) և մաղձի ու լեարդի ուրիշ հիւանդութիւնները, ասիկա ապացուցուած է հազարաւոր փորձերով:

Կը ծախուի Կ. Պոլիս Պաղչէ գափու Քիւչիւքեան դեղարանը: Սուլթան Համամ Մէջիքի Լինօս և Պօնտեցիանոս դեղի մթերանոցները և ուրիշ ամէն տեղ:

ՊԵՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ
ԱՆՈՒԱՆԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Օրինական հրամանագրով արտօնուած 1853 ամսոյ 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պերլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է
Ապահովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496
Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743
ՊԵՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, եւլն

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ
Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը, շաբաթական փոքր վճարումներով.—(միենոյն պայմանները կանանց ապահովագրութեան համար):

Ապահովագրութիւն ծովեան, երկաթուղիի, թիւնելի եւն. արկածներու դէմ. ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ ՄԷԿ ՖՐԱՆՔԷ և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այս պէտով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր.՝ մահուան պարագային, 15,000 ֆր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային:

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻԼ ՎՕԿԼ
Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը, Ինայէթ խան, թիւ 7, 8, 9:

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ՊԵՐԱ 396
(Դանէնի զարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զօպոռէնանց դէմը)
Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամէնատեսակ ցաւոտ ակռաները մէկ անգամէն կը քաշէ. [illegible]
[illegible]
127

ՆԻՈՒ-ՀՈՄ NEW HOME
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԾԱՆՕԹ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ

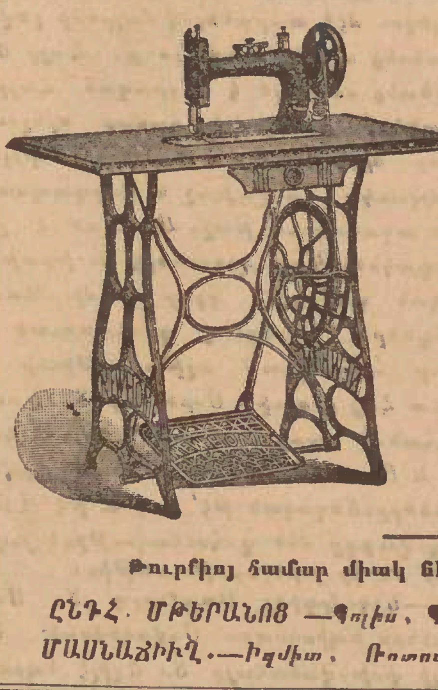

Բարիզի 1900ի արուեստահանդէսին ու 1894ի Անվէրսի արուեստահանդէսին մէջ անմրցելի յաջողութիւն մը գտած են ամերիկեան Նիու-Հոմ կարի մեքենաները որոնք թեթեւ, տոկուն ու արագ ըլլալնուն ամէն տան համար անհրաժեշտ են: Նաեւ կը ծախուին ընտանիքներու և արհեստանոցներու համար պէտք եղած գուլպայի և ֆանէլայի ձեռքով ու ոտքով մեքենաներ: Դասերը ու նորոգութիւնները ձրի են, թէ՛ կանխիկ և թէ ապառիկ վաճառումներ կը կատարուին, մասնակի վճարումներով:

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ ԱՄԱՏԷՕ ՍԱԼՎԱԹՈՐ
ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ —Պոլիս, Պահճէգաբու, Համիտիյէ Ճատտէսի թիւ 7
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.—Իզմիտ, Ռոտոսթօ, Աֆիոն-Գարահիսար, Սիլիվրի եւն. 571

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
[illegible]
[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	1059	[illegible]	1497	[illegible]	1011	[illegible]	724	[illegible]	136
[illegible]	2607	[illegible]	2908	[illegible]	1295	[illegible]	2272	[illegible]	1118
[illegible]	1541	[illegible]	395	[illegible]	775	[illegible]	3709	[illegible]	1735
[illegible]	3377	[illegible]	4211	[illegible]	1583	[illegible]	1557	[illegible]	1155
[illegible]	1228	[illegible]	937	[illegible]	3720	[illegible]	1057	[illegible]	1909
[illegible]	1364	[illegible]	1353	[illegible]	1800	[illegible]	1735	[illegible]	1852
[illegible]	1078	[illegible]	1718	[illegible]	595	[illegible]	3418	[illegible]	1510
[illegible]	341	[illegible]	504	[illegible]	2554	[illegible]	1933	[illegible]	3327
[illegible]	4481	[illegible]	3456	[illegible]	5540	[illegible]	4103	[illegible]	1676
[illegible]	1671	[illegible]	1530	[illegible]	1090	[illegible]	4986	[illegible]	48
[illegible]	1287	[illegible]	1341	[illegible]	1058	[illegible]	1581	[illegible]	3639
[illegible]	1246	[illegible]	954	[illegible]	2307	[illegible]	1827	[illegible]	91
[illegible]	1084	[illegible]	1828	[illegible]	1709	[illegible]	518	[illegible]	1335
[illegible]	3729	[illegible]	869	Լէօ	1052	[illegible]	3329	[illegible]	2354
[illegible]	1334	[illegible]	4582	[illegible]	3374	[illegible]	1467	[illegible]	1858
[illegible]	2097	[illegible]	3060	[illegible]	1642	Ռօլլօ	1613	[illegible]	1308
[illegible]	4235	[illegible]	1342	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Հօրաշիօ շոգենաւը, նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով (Հալէն) հոս կը սպասուի ամսոյս 22ին:
Դիմել առ գործակալս Ժ. ՇԻԼԶ ԵՒ ՈՐԴՈՑ
Թիւ 22—24. [illegible]

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
Կշ. 8 21 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի:
Կշ. 9,22 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա [illegible] 10ին միջօրէէն առաջ ([illegible]):
Եշ. 10/23 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ:
Եշ. 10/23 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, [illegible] ժամը 4ին յետ միջօրէի:
Ո շ. 11/24 [illegible] ժամը 4ին յետ միջօրէի:

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
[illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑ
[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօն
[illegible]	13900	[illegible]	559
[illegible]	13900	[illegible]	434
[illegible]	12952	[illegible]	333
[illegible]	12950	[illegible]	294
[illegible]	8845	[illegible]	283
[illegible]	8128	[illegible]	297
[illegible]	8120	[illegible]	255
[illegible]	7392	[illegible]	218
[illegible]	7263	[illegible]	161

Սարակոսա շոգենաւը, նաւապետ Ուիլհէմս ընդհանուր վաճառքով Լիվըրբուլէն հոս հասաւ:
Դիմել առ ԺՕԼԻ և ՍԻՒԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, [illegible] 265

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի, Պօրտոյի, [illegible]
[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօ
[illegible]	3000	[illegible]	250
[illegible]	3000	[illegible]	249
[illegible]	3000	[illegible]	235
[illegible]	3000	[illegible]	235
[illegible]	3000	[illegible]	200
[illegible]	3000	[illegible]	150
[illegible]	2500	[illegible]	150

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹԹ և ԸՆԿ.
[illegible] խան
ՃԷՄՍ ՄՕՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրբուլ
[illegible]

— 39 —

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ԲԱՐԵՍՐՏՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԺԴ.

ՄԱՐԴ

Ճշմարտութիւնը միայն խօսիլ, կը նշանակէ ամենաբարձր աստիճանով ունենալ անձնական արժանապատուութեան զգացում, կը նշանակէ յարգել ինքզինքը: Եթէ մենք զմեզ կը սիրենք միշտ բաւական, մենք զմեզ չենք յարգեր երբեք չափազանց: Բարոյական ինչպէս և մարմնական տեսակէտով, մարդ աւելի կը մեծնայ՝ երբ ուղղաբերձ դիրք մը առնէ: Հպարտութիւնը քաջայարմար է՝ երբ այս դիրքը տրուի անոր: Նա՝ որ կը ստէ, ցած ձայնով լուտանք մը կ'ուղղէ իր անձին. կամովին ինքզինք կը դասէ աւելի վար քան իր խաբած մարդը, կը նուաստացնէ կ'անարգէ ինքզինքը: Ուստի, ամէնէն արիւնոտ թշնամանքը՝ զոր մարդ կարենայ ընել մարդու, անոր ըսելն է՝ կը ստես:

Ստախօսութիւնը մեր անձին մէջ գտնուած բոլոր յոռի բաներուն օժանդակն է. Ստախօսը կ'ըլլայ դաւաճան, երդմնադրուժ, կը թերանայ ուղղամտութեան, հաւատարմութեան, պատուակրութեան, պարկեշտ մարդու իր բոլոր պարտականութիւններուն մէջ՝ վասն զի կը ստէ: Երկրագնդիս վրայէն վտարե՛ցէք ստախօսութիւնը, ու լաւ ևս չպիտի գտնուին ո՛չ իրենց կի՛ները խաբող այրեր, ո՛չ իրենց գ՛ործները խաբող վաճառականներ, ո՛չ զիրար խաբող ընկերակիցներ կամ դիւանագէտներ, ո՛չ ալ վերջապէս ինքնախաբ սնապարծներ: Անձնիւր ոք անկեղծօրէն պիտի ըսէ թէ ի՛նչ է, ի՛նչ կ'ընէ, ի՛նչ կ'ուզէ ու ի՛նչ կ'արժէ: Ստախօսութիւնն այնպիսի զէնք մըն է՝ որ յաճախ մեր անձին դէմ կը դառնայ, բայց՝ մեր մտածումով՝ միշտ կ'ուղղուի ուրիշներուն դէմ: Ստելով՝ կը խաբենք, կ'ուզենք, վնասել, ուստի և կ'ըլլանք չարասիրտ.

Չարասիրտ եղողէն վեր կայ չարասիրտ չեղողը, ու չարասիրտ չեղողէն վեր կայ բարեսիրտ եղողը: Ճշմարտութիւնը խօսիլ միշտ, կը նշանակէ՛ չխաբել ո՛չ իր ըրածին ո՛չ ալ իր խորհածին նկատմամբ, կը նշանակէ չարասիրտ չըլլալ: Այսպիսի են այն մարդիկ՝ որոնք խանդայար են ո՛չ մէկուն վնասելու, և որոնք ընդհանրապէս իրենց նպատակին հասած են՝ վասն զի տառած չեն: Ձեռնպահ եղած են չարիքէն, ուրեմն բարեսիրտ են. բայց խաբեպատիր հեռաւորութիւն մըն է այս: Այսպէս ապրած ըլլալ, միշտ անմեղ ըլլալու կամքով, խղճմտօրէն յարգելով ուղղամտութեան, պատուակրութեան օրէնքները, կատարելով ա՛յն պարտականութիւնները՝ զորս մեզ կը վերադրեն ընկերութիւնն ու մեր գիտակցութիւնը. կը նշանակէ յաղթականօրէն ստացած ըլլալ պարկեշտ մարդու տիտղոսը: Մարդ արժանի չէ բնաւ յանդիմանութիւններու, այլ իրաւունքներ ունի գովուելու ընդհանուր համարում, բայց չմոռնա՛նք թէ մինչեւ հոս եկած կեցած է: Ընկերային պարտականութիւնը ճշդիւ կատարուած է, բայց բարեսրտութիւնը ճիգ մը աւելի՝ կը պահանջէ: Պարտականութենէն անդին, կայ ինքնազոհութի՛ւնը. (*)

Ինքնազոհութիւն բառը թերեւս զարհուրեցնէ խղճահար հոգիները՝, ուստի կը փափաքիմ՝ զանոնք ուղիղ ճամբուն մէջ քաջալերելու համար՝ ըսել անոնց. որ եթէ անձնիւր ոք՝ առանց նեղուելու՝ ընէր ամէն ինչ որ իր կարողութեան սահմանին մէջ է. բնաւ գոյութիւն չպիտի ունենային դժբախտներ: Անտարակոյս, արդէն շատ բան է չվնասել՝ պարագայ մը՝ ուր կ'առաջնորդէ ճշմարտասիրութիւնը, բայց բարեսիրտ ըլլալու համար. պէտք է նաեւ ծառայել, պարագայ մը՝ ուր կ'առաջնորդէ մարդասիրութիւնը: Մարդի՛ք քիչ մը չափազանց դիւրաւ կը վարժուին հաւատալու թէ վերջին բառն ըսուած է ո՛ր և իցէ անձի մը վրայ, քանի որ անոր ուղղամտութիւնը հռչակուած է, սակայն բարոյական նուիրապետութեան մէջ, պարկեշտութենէն վեր աստիճան մը կայ, այն է՝ բարեսրտութիւնը: Մարդ նախ պարկեշտ կ'ըլլայ ու վերջապէս՝ բարեսիրտ: Ճշմարտասիրութիւնը, ուղղամտութիւնը, ուրիշներու և անոնց իրաւունքներուն ու ստացուածքներուն նկատմամբ՝ յարգանքը՝ բարեսրտութեան տարրական պայմաններ են, միայն թէ անոր ամբողջացուցիչ մասերը կը կազմեն:

Եւ սակայն, ըսելով թէ՝ պարկեշտ մարդը ենթակայ է իր գիտակցութեան՝ որչափ ընկերութեան, և թէ ամէն պարագայի մէջ իր անձին պարտք կը համարի չվնասել ոչ մէկուն, իմ քմայքիս համաձայն քիչ մը կարգադրած եղայ: Մարդիկ գոհ կ'ըլլան աւելի աժան գնէն. Պարկեշտ մարդը, ընկերութեան համար, նա՛ է՝ որ անխինդ և ուղղամիտ է իր գործառնութիւններուն ու գործերուն մէջ, որ չի վնասեր ուրիշներուն շահերը, և որ երբեք կամեցած չէ խաբել. այս պայմաններով, պարկեշտ մարդը կատարեալ է: Սիրտը խնդրական չէ՞ երբեք: Թող այդ մարդը ըլլայ անառակ, բիրտ, գոռոզ կամ արծաթասէր, ասով հանդերձ ոչ նուազ պարկեշտ է բառին ընդարձակ առումովը: [illegible] ձեր իրաւունքներուն վրայ, բայց գալով ձեր զգացումներուն, ձեր փափկանկատութիւններուն. ձեր օրինաւոր դիւրազգածութիւններուն, զերծ է ամէն տեսակ պարտականութիւններէ — Ո՛վ պարկեշտ մարդ, դուք որ օրերը կը համաձայնեցնէք օրէնքին ու ձեր վճռումի պայմանաժամերուն, ո՞վ է մեզ ըսողը թէ չարասիրտ չէք դուք: Դուք ո՛չ դաւաճանած էք ո՛չ ալ գողցած, լա՛ւ. բայց դուք վիրաւորած էք այսինչները, նուաստացուցած՝ այնինչները, ու ձեր պարկեշտութիւնը կազմող բաներէն ո՛չ մէկը կրնայ մոռցնել ձեր սրտին չարացութիւնը: Դուք ո՛չ զգայուն էք ո՛չ ալ վեհոգի. ահա այսչափ: Ձեր անտարբերութիւնը կամ ձեր խստութիւնները, ձեր արհամարհանքները, ձեր հեգնութիւններն ու ձեր լեզուին հարիւր անգամ աւելի վնաս կը պատճառեն՝ քան որչափ ձեր ուղղամտութիւնը բարիք չէ արտադրած: Եթէ դուք պիտի՞ք նախատել իմ արժանապատուութիւնս, թշնամանել իմ կրօնքս ու ձեր գոռոզութեան արդիւնքները միայն զգացնել ինձ, հրաժարեցէ՛ք յաւէտ պարկեշտ ըլլալէ ու առէք իմ դրամս: (*)

ՏԸ ԺԷՐԱՆՏՕ
(Շարունակելի)

(*) Ակնարկը խօսքի Արամ Անտոնեանին, որ Արեւելքի 4729րդ համարին մէջ կը գրէր ոսկեղէն տառերով.

«Թէ ինչո՞ւ այդ քննադատութիւնները այդպէս գոյութիւն կ'առնեն առանց պատճառի, չիտակը չեմ կարծեր որ դիւրին ըլլայ բացատրել. —Մեր ազգ. հասարակութեանց մէջ ընդհանրապէս այն մարդիկը քիչ կը քննադատուին՝ որոնք ամէնէն նուազ կենսականութիւն ցոյց կուտան իրենց պաշտօնին կիրառման մէջ. հոգաբարձու ես, ուսուցիչ ես, վարձկանի աշխատութիւն մը գլուխ հանէ օրը օրին, ուրիշ բանի մի՛ խառնուիր, ամսականդ առ ու փախի՛ր պառկէ՛. կրնաս նոյն իսկ զեղծում ալ գործել, անշուշտ առանց աղմուկ ձեռք տալու. ոչ ոք անհանգիստ պիտի ընէ զքեզ: Բայց եթէ երբեք մտածելու ըլլաս թէ քու աշխատութեանդ սահմանէն դուրս ալ կրնաս օգտակարութիւն մը ունենալ այն հաստատութեան՝ որուն կը ծառայես, ու խենթութիւնն ալ ընես մտածումդ գործադրելու, պիտի տեսնես որ ամէն մարդ պիտի աշխատի գլխուդ զարնելու քար մը ստեղծել, և ստեղծած ատենն ալ պիտի մոռնայ թէ խիղճ ըսուած բան մը գոյութիւն ունի աշխարհի վրայ: Մ. Թ.

(*) «Շատ անգամ կը հանդիպինք այնպիսի պարկեշտ մարդերու, որոնք գրեթէ երբեք չխօսելու բարեբախտութիւնն ունին ու որոնք կը յարգեն մանաւանդ արգիլումները, որոնք մանաւանդ չեն մոլորիր երբեք վեհոգի ապաշաւանքներուն ծայրայեղութենէն կանոնապահ են բայց անոնց կեանքը գրեթէ ամուլ է բարեգործութեան տեսակէտով»: